

EVANGÉLIKUS Élet

**Énekel és imával
becsöngetve
a Jóistenhez**

**Csontváry, a természet
és a színek hitvallója**

**Gyásznapi
és igazság**

*Egymás emberei
vagyunk!*

A Szentlélek jelenlétének
megmásíthatatlan jele, hogy
a nyomában élet fakad

Konfirmáció – a kamasz, a szülő és a lelkész szemével

Lelki napló

- Isten és ember, ember és ember történetei ezek. Egyén és közösség találkozásáról, befogadásról, magához ölelésről.
- Egy kötet annak, aki most konfirmál(t), és aki már jubilál, aki visszaemlékszik saját konfirmációjára.

-30%

~~3690 Ft~~
2580 Ft

✉ 1085 Budapest,
Üllői út 24.

☎ +36 1 317-5478

☎ +36 20 824-5518

@ kiado@lutheran.hu

LUTHERKIADO.HU

A holnap
könyve

PÜNKÖSDI LÉLEKKEL

Egymás embereinek lenni – ez volt a kulcsmondata az Északi Evangélikus Egyházkerület május 13-i missziói napjának, de ez lehet pünkösdkor és talán az egész évben is a megerősítő gondolatunk, melyet szem előtt tartva munkálkodhatunk mindennapjainkban és gyülekezeti közösségeinkben.

Címlapunkon egyházunk – úgynevezett „pünkösd utáni” – sokszínűségét szerettük volna szemléltetni. Az említett missziói napon készült fotó érzékletesen mutatja meg, hogy hányféle lélek is vagyunk: különbözhetünk korra, nemre, politikai pártállásra, értékrendi hangsúlyokra tekintve, mégis Krisztusban mindig egyek lehetünk. A Szentlélek munkájának köszönhetően pedig mindannyian embereivé válhatunk a másikkal.

Pünkösd – de egyúttal a gyereknapot és a nemzeti összetartozás napját is felölelő – magazinszámot tart kezében a kedves olvasó. Ezért mostani lapszámunkban több cikkben is – szándékunk szerint – a Szentlélek gazdagító munkáját láthatjuk viszont, mutatkozzon ez meg akár a sokszínűségében is egységes Pestújhely–Újpalotai Evangélikus Egyházközség közösségében, amelyel Szabó B. András parókus lelkész ismerteti meg olvasóinkat, akár éppen a Csontváry Kosztka Tivadar életútját bemutató, kihagyhatatlan tárlatban.

A gyermeknapról sem feledkezünk meg, ezért egy evangélikus kötődésű fejlesztőpedagógus áldásos munkáját mutatjuk be. Hazay Annamária ringató foglalkozásai a gyermekeknek és az édesanyáknak is valódi értékálló élményt kínálnak.

Nem megyünk el szó nélkül a nemzeti összetartozás napja mellett sem. Balczó Máttyás a személyes hangvételű jegyzetében a „nagy-magyarországi” tárgyakról indulva egy határon túli istenélményéről ír – vegyük észre, hogy a történelem igazságtalanságai ellenére, határokon átívelve, magyarságunk és Istenhez tartozásunk is összeköt és erősít minket.

■ KÉZDI BEÁTA

Tizenketten az oltártérben – az asztalfőn Jézus

Budapest XV. kerületében, a Templom tér közepén áll Sándy Gyula alkotása: a Pestújhely–Újpalotai Evangélikus Egyházközség lelki otthona. Másfél évtizedes álom valósult meg, amikor a lelkes közösség 2023 tavaszán birtokba vehette a pici sekrestye helyére épített modern, családias gyülekezeti termet.

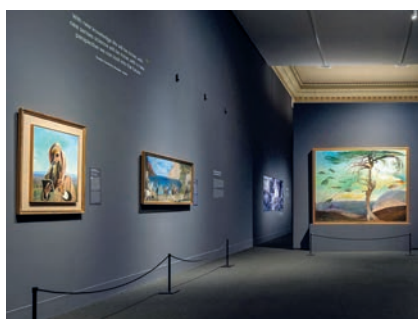
17. oldal

Énekekkel és imával becsöngetve a Jóistenhez

A zenés gyermekfoglalkozásokon az édesanyák a dallamok szárnyán szabadulnak ki a hétköznapi mókuserékből, míg a gyerekek vígan táncolnak, hangszert próbálnak, közösségekben vannak. Hazay Annamária fejlesztőpedagógus érzékletesen mesél kötődéséről, a zene és a hála gyógyító erejéről.

23. oldal

A természet és a színek hitvallója

Közös kiállítással ünnepli Csontváry Kosztka Tivadar születésének százhetvenedik évfordulóját a Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria és a pécsi Janus Pannonius Múzeum. A grandiózus tárlat arra is példa, hogy miként lehet a művész alkotásait jól ismerő közönség számára is katartikus élményt nyújtani.

27. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus • Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje – pünkösd ünnepe • Baranyay Csaba	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Sefcsik Zoltán	6
Az ünnep igéje – pünkösd 2. napja • Grendorf-Balogh Melinda	7
Forrás • Oratio oecumenica	8
A hónap igéje – június • Balicza Iván	9
Krónika • Hírek, tudósítások	10
Égtájékoztató • Cselovszky Ferenc esperes írása	14
Portré • Koncz Zsuzsanna az egyház felelős gazdálkodásáról	16
Riport • A pestújhely–újpalotai gyülekezetben arra figyelnek, aki összeköt	17
Népszerű teológia • Istent szóhoz engedni a feladatunk • Orosz Gábor Viktor	20
Ajánló • Pünkösd előkészület az imádság útján	22
Interjú • Énekekkel és imával becsöngetve a Jóistenhez	23
Jegyzet • A templomi küszöbfrász • Galambos Ádám írása	26
Kultúrkörök • Csontváry, a természet és a színek hitvallója	27
Jegyzet • Gyásznapi és igazság • Balczó Máttyás írása	30
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	31
Deutsche Anlage • Statt offener Tore	32
Slovenská príloha • Slávnost Svätodušná	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje – Szentháromság ünnepe • Hegedűs Attila	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Schaller Bernadett	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Horváth-Joódy Emília egészségvédelmi, biztonságtechnikai, környezetvédelmi szakértő, presbiter – Siófok. Farádi származású vagyok. Már gyermekkoromat is meghatározta az istenhit. Szüleim úgy neveltek, hogy istentiszteletken vettünk részt, imádkoztunk, ifjúsági alkalmakra jártunk. Később is az egyház közelében voltam, a soproni Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium és Kollégiumban végeztem a tanulmányaimat. Siófokra kerülve egyből felkerestem az evangélikus templomot, azóta ide járok. Férjemmel itt, a Makovecz Imre által tervezett templomban kértünk áldást házasságunkra. A gyülekezetben nemcsak azt élem meg, hogy nem vagyok egyedül, hanem azt is, hogy egymást szerető és elfogadó közösség tagja vagyok. Mi nem csupán hasonló gondolkodásúak vagyunk, hanem egy irányból, Isten szeretete felől tekintünk a világra, környezetükre. Ennek megtapasztalására biztatom három gyermekemet is. Ezért örülök, hogy hittanórára járnak, együtt megyünk a gyülekezeti alkalmakra. Az istentisztelet liturgiája, annak állandósága stabilitást ad az életemnek. Ezenkívül meghatározóak az ígéhirdetések, az ott elhangzó örömhír átgondolása, valamint a gyülekezeti éneklés. Régebben zeneiskolába is jártam, énekkaros is voltam. Ezért is vallom, hogy a zenével sok mindent ki lehet fejezni, meg lehet élni. A Jézus, te égi szép... (EÉ 389) kezdetű ének a kedvencem, amely mindig erővel tölt el. Kifejezi, hogy mindig van kire számítani.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Közlemény a családfakutatást segítő Őskereső alkalmazásról. Az Evangélikus Országos Gyűjtemény Őskereső alkalmazását – amely külső tárhelyen volt elhelyezve – zsaroló hackertámadás érte; váltásdíjat természetesen nem fizetünk. Emiatt a 2024–2025-re tervezett Őskereső 2.0 alkalmazás előkészítését fel kellett gyorsítani. Belső tárhelyre kerül majd, az eddigitől eltérő informatikai rendszerben. Ennek előkészítésén az informatikai munkacsoport és külső szakértők fáradoznak. A biztonságos tesztüzem és az adatok feltöltése után a rendszer újra nyilvánosan hozzáférhető lesz. Az adatvédelmi szabályok szerint kutatható anyagok az érintett gyülekezetekben, illetve a Magyar Nemzeti Levéltár vármegyei levéltáraiban természetesen folyamatosan hozzáférhetők. A befizetések értelemszerűen meghosszabbodnak majd, erről az érvényesen regisztrált felhasználókat tájékoztattuk.

Forrás: Evangélikus Országos Gyűjtemény

ORATIO OECUMENICA

Szerető mennyei Atyánk! Hálás szívvel fordulunk hozzád, hiszen évről évre pünkösöd ünnepén is megélhetjük az ígéreted beteljesülése feletti örömet. A Szentlélek megérkezésének, az egyház születésének örömeiben megerősödve ajándékozz meg minket az első gyülekezet lelkesedésével. Köszönjük, hogy számtalan módon megmutatod, hogy velünk vagy. Hálásak vagyunk az áldásokért, amelyeket azért kapunk tőled, hogy hitünk és így életünk is megújuljon. Vezess minket a Lélek bátorító jelenlétébe, hogy életformáló ereje magával ragadjon bennünket, elvegye félelmeinket, és megerősítsen elköteleződésünkben.

Áldott legyen a neved, amiért gyermekeidnek nevezel bennünket, hogy kitartóan hívsz és vársz a veled való közösségbe. Segíts, hogy felismerjük, mekkora ajándék az, hogy munkatársaidnak hívsz el bennünket. Kérünk, légy egyházunk lelkészeivel, hitoktatóival és minden szolgáló testvérrel, hogy a Szentlélek eszközeiként az evangélium szavainak hordozói és hiteles képviselői legyünk mindannyian. Add, hogy közösségeinkben ma is megtapasztaljuk a növekedést, amely reménységgel tölthet el bennünket, amikor a jövőbe nézünk.

Kérünk téged, Urunk, mindenkiért, aki ránk van bízva. Testvéreinkért a gyülekezetben, családtagjainkért és barátainkért. Segíts, kérünk, hogy a szeretet és a gondviselés erejébe kapaszkodva vigyük eléd a szenvedőket és a nélkülözőket, a nehéz terheket hordozó embertársainkat. Formáld minket, hogy legyőzzük saját korlátainkat, és jelen tudjunk lenni felebarátaink szükségében. Mutasd meg, hogyan válhatunk áldássá mások számára, hogy Isten országa növekedjen tovább itt, a földön. Vezess a Szentlélek Isten által azon az úton, amely az örök életre visz. Ámen.

PÜNKÖSD ÜNNEPE – LK 11,9–13

A Szentlélek ajándéka...

...a legnagyobb ajándék. Jézus imádkozni tanít. Arra buzdít, hogy bátran kérjünk Istentől. De mi az, amit kérhetünk, és mi az, amit nem? Egyáltalán van-e olyan dolog, amit nem kérhetünk tőle?

Luther egyik kortársától, az angol humanista Morus Tamástól maradt fenn egy imádság, amelyben például jó emésztésért imádkozott egykor, és mi is tudjuk, hogy milyen nagy adomány ez. Pilinszky János pedig *Kő és kenyér* címmel gyönyörűen ír arról, hogy Istentől „mindig egyedül kenyeret kérhetünk, de sose azt, hogy a köveket változtassa kenyerekké”, mert az imádságban soha nem a magunk vágyainak kivetítésére kell koncentrálnunk. Hiszen: „Az imádság az Istenben való bizalom helyreállításának az útja és iskolája. Önmagunk fokozatos hozzászoktatása ahhoz, hogy merjük a tiszta jót kérni és elfogadni Istentől. Ami nem is olyan egyszerű.”

Kétségtelen, hogy nem egyszerű azt kérni Urunktól, amire valóban szükségünk van. Gyakran szeretnénk mást. Sokszor olyat, amiről aztán később kiderül, hogy nem is volt annyira fontos, és nem is volt rá feltétlenül szükségünk. Sőt akár még az is kiderülhet róla, hogy egyenesen „kígyó” vagy „skorpió” volt az, még ha nem is sejtettük, amikor kértük. Pál apostol ezért írja a *Római levélben* (8,26; Károli-fordítás): „...azt, a mit kérünk kell, a mint kellene, nem tudjuk; de maga a Lélek eszedezik mi érettünk kimondhatatlan fohászokdásokkal.”

...a legfontosabb kérés. Jézus ebben az igében megtanítja nekünk a legfontosabb kérést, amely minden más kérésünk fölött kell, hogy álljon.

Érdekes, hogy míg *Máté evangéliumában* a párhuzamos helyen (7,11) azt olvassuk, hogy „*mennyivel inkább ad jót a ti menynei Atyátok azoknak, akik kérnek tőle?*”, Lukács evangélista tanúskodása szerint Jézus azt is elmondja, hogy mi az a legfőbb jó, amiért könyörögnünk kell. Ez pedig nem más, mint a Szentlélek ajándéka. Így olvasuk: „...*mennyivel inkább ad [...] Szentlelket azoknak, akik kérik tőle.*” (Lk 11,13)

Az első pünkösden a Szentlélek ajándéka mintegy meglepetésként érte a tanítványokat, akik bezárkóztak, és nem mertek kilépni az emberek elé, amíg meg nem kapták Isten megerősítő erejét. Mi azonban már bátran kérhetjük Istent, hogy szánja meg népét, és erősítsen meg bennünket Szentlelke ajándékával. Ahogy egyik énekünkben (EÉ 441) is biztatjuk egymást: „Kérni, buzgón kérni kell...”

...Isten munkája bennünk és általunk. „Istenünk, ha kibocsátd Leelkedet, élet támad” – hangzik az ünnep zoltárában. A Szentlélek jelenlétének megmásíthatatlan jele ugyanis az, hogy a nyomban élet fakad.

”

Tertullianus mondta egykor: „Ahol a Szentlélek, ott az egyház, és ahol az egyház, ott a Szentlélek.” Csak-hogy az ógyházi atya jelentős mondatának csak az első fele igaz maradéktalanul, hiszen Isten Szentlelket soha nem birtokolhatjuk. Bármennyire is szeretne volna az egyház birtokolni a Szentlelket, ez a vágy mindig veszélyes talajjává vált számára. Azonban ha felismerjük, elfogadjuk és elhiszük, hogy Isten maga támaszt hitet szívünkben a Szentlélek által, akkor már nem uralmi vágyaink fognak irányítani minket, és nem is elsősorban kívánságlistánkat fogjuk Isten elé hozni, hanem megtanuljuk a legfontosabb imádságot, és ezért a legfőbb jóért fogunk tudni könyörögni.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: TIMOTHY EBERLY / UNSPLASH.COM

Luther így fogalmaz: „Ahova pedig a Szentlélek belép, készségessé és örvendezővé teszi a szívet, amely aztán önként dolgozóhoz lát, s tesz szívesen mindent, mi Istennek tetszik...”

Ezért imádkozunk ma a Lélek ajándékáért, hogy mi is átéljük a pünkösdi örömet, és megkapjuk a legnagyobb jót, a Szentlélek ajándékát.

■ BARANYAY CSABA

Imádkozzunk! Morus Tamásnak a már említett imádságából való szavaival: „Adj nekem, ó Uram, [...] egyszerű lelket, amely mindent, ami jó, kincsnek tud tekinteni, és amely nem ijed meg könnyen a gonosz látványától, hanem inkább eszközöket talál arra, hogy a dolgokat a saját helyükre tegye. Adj nekem olyan lelket, amely nem ismeri az unalmat, a zúgolódást, a sóhajtozást és a siránkozást...” Uram, ne vond meg tőlem Szentlelkeidet! Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 28.) *Én magam oltalmazom [Jeruzsálemet] mindenfelől – így szól az Úr –, mint egy tüzes fal... Zak 2,9 (ApCsel 2,1,3-4; Jn 14,15-19[20-23a]23b-27; ApCsel 2,1-21; Zsolt 118,1-14) Az eljövendő Jeruzsálemről, Isten saját népének szánt jövőjéről szól ez a próféta mondat. Micsoda pompás, biztató kép tárul elénk: nem kell már várost övező védvonal sem a hívők serege számára, mert az Úr mint tüzes fal oltalmazza övéit minden oldalról! Jézusunk nevében, pünkösdi hittel bizakodva kérhetem én is: oltalmazz mindenfelől, Uram! Látható és láthatatlan, kívülről támadó ellenséggel és saját belső kishitűséggel szemben is őriz meg engem ezen a napon!*

Hétfő (május 29.) *Enyém az ezüst, enyém az arany – így szól a Seregek Ura. Hag 2,8 (ApCsel 4,32; Jn 20,19-23; 1Kor 12,4-11; Zsolt 118,15-29) Minden erőforrás felett Isten az Úr. Kincseket ajándékozó embereket tudott mozgósítani az Egyiptomból szabaduló, majd a babiloni fogság után templomot újjáépítő népének megsegítésére. Biztosak lehetünk benne, hogy képes biztosítani anyagi forrást a most talán szűkölködő gyülekeztünk vagy családunk számára is. És ezzel együtt – mert különös módon összefügg a kettő – igaz az is, hogy az ő ügye minden kincset megér. Ezért szava Krisztus ügyének támogatására is buzdít ma minket. Nagylelkűen segít, és nagyvonalú adakozásra tanít bennünket minden ezüst és arany igazi birtokosa.*

Kedd (május 30.) *Talán kevés ehhez az Úr ereje? 4Móz 11,23b (Mt 18,19; ApCsel 4, 23-31; 1Móz 24,1-28) Azt hiszem, kimondva-kimondatlanul mindig ez a kérdés feszít minket. Talán ez az egyik legmakacsabb kísértésünk. Az, aki a Naprendszer is formálta, elbírja az én életem súlyát? Aki a világ minden bűnének átkát el tudta hordozni, vajon elbír az én vétkeimmel is? Aki türelemmel tudta vezetni sokszor kétségeskedő követőit, vajon engem nem fog hátrahagyni? Aki örömben tudta öltöztetni minden haláltól rettegő tanítványát, engem is fel tud deríteni? Aki térdre kényszerítette a halált, képes lesz engem átsegíteni a hétköznapi nehézségein is? Talán kevés az Úr ereje? Csitulj, aggodalom, és éledj, bizalom – hiszen ismered Istened válaszát!*

Szerda (május 31.) *Te pedig gyászomat örömmel fordítottad, leoldoztatd gyászruhámat, és örömben öltöztettél. Zsolt 30,12 (Róm 15,13; ApCsel 8,[9-11]12-25; 1Móz 24,29-49) Ahogy a kisdedit ünneplőbe öltöztetik a keresztlőre készülve, ahogy a konfirmandusra fehér köntöst adnak az oltár előtt, ahogy a menyasszonyt felöltöztetik a fehér finom árnyalataival és díszes szép részleteivel, úgy fog minket is örömben öltöztetni a mi*

Urunk. Megtette életünk során többször, megteszi most is. Le fogja venni a talán most éppen rajtunk lévő komor gyászt, a szomorúságunk sötét ruháját, és megvidámít valami szépséges, új lelki öltözettel. Ezt ő ígérte, várjuk hát jó reménnyel!

Csütörtök (június 1.) *Hogy megismerjem őt [Krisztust] és feltámadása erejét, valamint a szenvedéseiben való részesedést, hasonlónak lévén az ő halálához, hogy valamiképpen eljussak a halottak közül való feltámadásra. Fil 3,10-11 (Ézs 25,8a; ApCsel 11,1-18; 1Móz 24,50-67) A cél felé futó apostol fogalmazza meg életprogramját e néhány mondattal. Istenünk igazgat bennünket és törekvéseink irányát ezzel az igével. Megismerni őt, mert Megváltónk nem elsősorban elméleti információkat ad, hanem az ő személyes megismerésére hívta mindig is tanítványait; feltámadásának erejét, mert a halál felett is győztes nem a félelem, hanem az erő és a józanság lelkét adta követőinek. Cél felé futásunk eme újabb szakaszán, a mai napon is, közelebb kerülhetünk hozzá, és meríthetünk feltámadásának erejéből.*

Péntek (június 2.) *És Krisztus békessége uralkodjék a szívetekben, hiszen erre vagytok elhíva az egy testben. És legyetek háládatosak. Kol 3,15 (Hag 2,9b; ApCsel 11,19-26; 1Móz 25,19-34) Krisztus békéje semmihez sem hasonlítható igazán, egészen egyedülálló. Az áldás és az öröm mellett ez az egyik legtöbbször emlegetett ajándéka, melyet övéinek szán. „...békesség a földön...” – üzenték megszületésekor az angyalok. „Békesség nektek!” – mondta húsvétkor, a halál feletti győzelem után. De jó lenne igazán komolyan venni az Ajándékozó szándékát, de jó lenne megélni, hogy valóban békességben lehetek Istennel, magammal és a körülöttem lévőkkel! De jó lenne engedni, hogy ne csak megismerjük, de uralkodni is hagyjuk ezt a békét az életünkben – hiszen erre vagyunk elhíva!*

Szombat (június 3.) *Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet. Mt 5,5 (Zak 9,9b; ApCsel 18,1-11; 1Móz 27,1-29) Jézus Krisztus boldognak mondja a szelídeket Hegyi beszédének eme híres mondatával. Az ő szelídségét megismerő, a tőle tanult életgyakorlattá váltó tanítványokat. Különleges ez a fajta a szelídség! Nem balekság, nem lúzerség, hanem irányított erő. A krisztusi irgalom által kordában tartott és cél felé fordított dinamika. Ilyen ő, a Mester – ilyenné lehetünk mi, a tanítványok. A jézusi szelídek öröklik a földet. Hát ez lehetetlen – súgja a világi értékrendek között csiszolt logikánk. Márpedig ez az ígélet – mondja szívbeli bizalmunk, Megváltónk szavára támaszkodva.*

■ SEFCSIK ZOLTÁN

PÜNKÖSD 2. NAPJA – LK 12,32–34

Egy másik ország lehetőségei

Egy ország földi határok nélkül. Egy másik ország felfedezése különleges élmény. Aki szívesen ismerkedik meg személyesen új helyekkel, egy másik kultúrával, annak muszáj útra kelnie. Aki viszont nehezen mozdul ki a komfortzónájából, annak ma már lehetősége van az interneten tájékozódni, régen pedig az útikönyvek voltak ebben hűséges társak. Utóbbiak továbbra is mankók, felkészítenek bennünket arra, hogy miben más a másik ország, hogyan alkalmazkodjunk az ott élő emberek szokásaihoz.

Jézus a mai textusban egy országot ajánl fel nekünk, röviden ismertette annak más rendjét. Tudjuk, hogy Jézus a mennyről beszél, amely sokszor egy párhuzamos valóságként él a fejünkben, de most a szívünket szólítja meg, hogy már most éljünk mindazokkal a lehetőségekkel, amelyeket az ő országa kínál. Urunk vár minket, hiszen hozzá tartozunk. Ezért is használja a népszerű ókori nyájképet a megszólításban. Aki pedig Jézussal közösségben van, megismerheti az új élet rendjét. Az Isten országa, az örök élet rendje már nem egy párhuzamos világ, hanem Isten Fiának földre jöttével egy kibontakozó valóság.

A szabadság ajándéka. A hívő ember tudatosan élheti meg élete áldásait már itt, a földön. És így Istenhez igazodhat a lehetőségeit illetően is: tőle érkezik a biztonságunk, de ez feladattal is jár. Ne felejtjük el, Jézusnak e szavait most Lukács tollából olvassuk, aki a négy evangélista közül a legérzékenyebb a szociális kérdésekben. Az egész evangéliumot átjárja, hogy Isten Fia odafigyel a szükséglet szenvedőkre. Aki segít másokon, és akin segítenek, azt átöleli Isten gondviselése. Jézus szavai radikálisak, de arra bátorítanak, hogy lépjünk ki a komfortzónánkból. Tegyük többet annál, mint amennyi jólesik! És így megtanulhatjuk azt is, hogy az életünkben mi a szükséges, és mi a túlgondolás vagy pazarlás. Szoktunk panaszkodni, hogy milyen anyagias világban élünk. Az ember alaptermészete Jézus korában sem volt más, szavai valós tapasztalaton alapszanak. Urunk szabaddá akar tenni attól, hogy az anyagi javainkkal túlbiztosítsuk az életünket.

A ráhagyatkozás pünkösdi csodája. Ez a függetlenség, a ráhagyatkozás kincset ér. A kincs pedig érték, több mint a vagyon. Olyan dolog, amelyet féltünk, amelyet kerestünk korábban, végre a miénk lett, és már nagyon vigyázunk rá. Az Ószövetség tanítása szerint a bölcsesség és az istenfélelem a kincs, az Újszövetségben az Istennel való közösség. Jézus szavai is ezt bontják ki: ahol a kincsed van most, az tölti majd be az életedet. Ami

”

hatással van rád, akörül forognak a gondolataid. A jelen és a jövő eseményei találkoznak egyszerre egy-egy döntésben, és befolyásolják az istenkapcsolatunkat is.

Jézus önvizsgálatra is hív: mivel van tele csordul-tig a szívem? A Biblia tanítása szerint a szív a lelki élet helyszíne, az érzelm mellett az értelem, az akarat, az erkölcsi élet központja. Hogy mit engedek be a szívembe, nem egyszerűen egy érzelmi döntés, hanem tudatosan végiggondolhatom, hogy milyen hatással

lesz az életemre: azonnali megelégedettséget kiváltó dolgokba kapaszkodom, vagy tudok várni Isten áldásaira? Esetleg sok bennem az aggodalom, hogy kezembem tudom-e tartani az életem szervezését, anyagi biztonságban vagyok-e? Ha a szívem a helyén van, ha Isten kezében van, ha Isten igéje irányítja az életemet, akkor az életem úgy fog alakulni, ahogy Isten terve szerint a legjobb, és ahogyan nekem is jó lesz.

És mi köze van mindennek pünkösdi ünnepéhez? Az első pünkösdi csodája Isten gondviselésére is bizonyíték. Jézus megígérte, hogy eljön a Szentlélek. Lukács másik könyve, az *Apostolok cselekedetei* már arról számol be, hogy Isten országa tovább épül itt, a földön. Így kapaszkodhatunk mi is Isten szavába. Idén a ráhagyatkozás lehet a Lélek személyes csodája a számunkra.

■ GRENDORF-BALOGH MELINDA

Imádkozzunk! Úr Jézus! A te országod a mi jövőnk biztonsága. Lehetőségeinkért neked adunk hálát, és a te kezébe tesszük le mindent, amit tőled kapunk. Segíts, hogy szavainkban és cselekedeteinkben is ehhez igazodjunk! Ámen.

Sikeres intézményvezető- választások, eredménytelen rektori pályázat

Ülést tartott május 11-én a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma. A levezető elnök, Fabiny Tamás elnök-püspök a következőkről adott tájékoztatást.

A testület elfogadta és zsinati tárgyalásra alkalmasnak tartotta a Magyarországi Evangélikus Egyház 2022. évi gazdasági beszámolóját és 2023. évi költségvetésének módosítását, amelyet Csorba Gábor, az országos iroda gazdasági osztályának vezetője terjesztett elő. A gazdasági természetű ügyek között a testület módosította a lelkesítő életpályamodellről (LÉM) rendelkező szabályrendeletet, olyan formában, hogy a fizetési kategóriák alsó sávjai megfelelő mértékben megfeleljenek a bérminimum és a garantált bérminimum emelkedésének.

Az országos presbitérium elfogadta a belső ellenőri jelentéseket, egyúttal elbúcsúzott Rónafalvi Györgyné belső ellenőrtől, aki több mint tíz év egyházi szolgálat után nyugdíjba vonul. Az országos presbiterek hálás szívvel nyugtázták az ő rendkívül precíz és megbízható munkáját.

A diakóniai ügyek között döntés született a Sztello Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat alapító okiratának módosításáról.

Az oktatási ügyek között számos intézményvezetői pályázatot bíráltak el a presbiterek. Több igazgatót újráválasztottak, új vezető került azonban a következő intézmények élére: Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola (Szarvas) – Molnár Etele Györgyné; Dombóvári Evangélikus Általános Iskola

és Alapfokú Művészeti Iskola – Szenyériné Szabolcska Julianna; Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola – Hugyecz Hajnalika; Schéner Mihály Evangélikus Általános Iskola (Medgyesegyháza) – Futaki János; Vajda Péter Evangélikus Gimnázium (Szarvas) – Kita Erzsébet Gabriella.

Az országos presbitérium tárgyalta az oktatást érintő státustörvényt, és felhatalmazta az országos iroda nevelési és oktatási osztályát, hogy a törvénynek, illetve végrehajtási rendeleteinek a kihirdetése után készítsen ajánlást az oktatási intézmények vezetői részére az új jogszabályok alkalmazásának segítésére. Az ajánlás külön kiemeli majd azon jogszabályi helyeket, amelyek alapján az intézményvezetőnek mérlegelési jogköre lehet, és a munkavállalók számára kedvezőbb intézkedéseket tehet.

Az országos presbitérium teljes egyhangúsággal megállapította, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorválasztásával kapcsolatos pályázat eredménytelen volt. Részletes és körülményes tárgyalás nyomán a testület arra a megállapításra jutott, hogy ebben a helyzetben megbízott rektor megválasztása szükséges. Ezzel kapcsolatban megkezdődtek az egyeztető tárgyalások.

Az ülésen elhangzott, hogy egyházunk elnöksége június 5-én fogja aláírni a Nigériai Evangélikus Egyházzal (LCCN) kötött szerződést, amelyet mindkét egyház zsinata elfogadott. Az ünnepi aláírásra hazánkba érkezik, és egyházunk vendége lesz Panti Filibus Musa érsek, aki egyben a Lutheránus Világszövetség elnöke is. ■

ORATIO OECUMENICA

Pünkösöd 2. napja

Isten élő Lelke, jöjj, áldva szállj le ránk! Szentlélek Isten, töltsd be életünket, és köszörelj rajtunk, „mert amiért imádkozunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell”, de egyedül abban bízunk, hogy te eszeddel értünk kimondhatatlan fohászokkal.

Hatalmas Istenünk! Áldunk és magasztalunk téged legnagyobb ajándékedért, hogy nem hagytl bennünket elveszni, hanem elküldted egyszülött Fiadat a világba, hogy kereszthalála által üdvösségük legyen a benne hívőknek. Őérte kérünk, hallgasd meg könyörgésünket.

Áldunk téged, Istenünk, a Szentlélek kiáradásáért, a hívők közösségének megszületéséért, amelynek mi is tagjai lehetünk.

Édesatyánk, megalázzuk magunkat előtted, és kérünk, bocsásd meg bűnünket, irgalmazz népednek. Igéd által vezess mindnyájunkat valódi bűnlátásra, hogy felismerjük, mi az, ami elválaszt minket tőled, és hogy ami akaratoddal ellentétes az életünkben, azt megvalljuk, elhagyjuk, és új életben járjunk a Szentlélek erejével.

Könyörgünk a betegekért: ha még nem jött el az ideje annak, hogy szíved előtt megjelenjenek, gyógyítsd meg őket; ha távoznuk kell, erősítsd hitüket a Szentlélek által, hogy kételkedés nélkül bízzanak bűnbocsátó szeretetedben, és atyai kezedbe tegyék életüket.

Könyörgünk a hitük miatt üldözöttekért és minden szenvedőért, elnyomottért és kiszolgáltatottért a földön. Imádkozunk azokért az embertársainkért, akik a szomszédunkban zajló háborúban elvesztették szeretteiket, el kellett hagyniuk otthonukat, és bizonytalanságban, félelemben élik mindennapjaikat. Légy azokkal, akik segítséget nyújtanak nekik, és kérünk, ne engedd, hogy elfáradjunk a békéért való kitartó imádkozásban.

Isten élő Lelke, jöjj, áldva szállj le ránk! Ámen.

HIRDETÉS

TRADICIONÁLIS HARANGOK ÖNTÉSE

GOMBOS MIKLÓS
ÉS FIA, FERENC

www.harangontes.hu

Cím:
2162 Órbottyán
Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Mobil:
+36 30 9489575
+36 30 7288161
Tel.: 06 28 360 170

E-mail:
gombosmi@harangontes.hu
info@harangontode.hu

Isten a görbe vonalakon is tud egyenesen írni

Egy nagy áldás szavai ezek, amelyek azonban nagy csalás eredményeként hangzanak el. Ez az áldás ugyanis nem Jákóbot illet, hanem a bátyját, az elsőszülött Ézsaut. Ám Jákób becsapta a bátyját, becsapta az apját, és csalárdul megszerezte a visszavonhatatlan atyai áldást. Mert a kimondott szó, az áldás nem egyszerű jókívánság, hanem Isten ígéretének hordozója.

Ne felejtsük, hogy egy Bibliából kiemelt verset soha nem szabad a szövegkörnyezete nélkül szemlélni. Ezt az áldást különösen nem. Pilinszky János írja: „[Ez] az Ószövetség talán legnehezebben kibogozható története. Isteni szándék és emberi akarat (emberi csalárdság, furfang, hűség és alku) oly bonyolult szövődése, amit szinte lehetetlen minden mozzanatában egyértelműen nyomom kísélni. Annyi bizonyos, hogy bár test szerint Ézsau volt az elsőszülött, lélekben Jákób bizonyult méltónak a kiváltságra.” (Ézsau és Jákób története)

Mi ennek az ígének a kontextusa? Izsáknak és Rebekának ikerfiai születtek. Amikor Izsák megöregedvén megvakult, érezve erejének fogyatát, kifejezte óhaját: mielőtt meghal, megáldja Ézsaut. Arra kéri, hogy előbb Ézsau löjön egy vadat, és készítse el a kedvenc ételét. Miközben Ézsau távol van, hogy vadat ejtsen, Rebeka, akinek Jákób volt a kedvenc

fia, akcióba lép. Felöltözteti Jákóbot Ézsau ruháiba, finom étet készít kecskegidákból, és beküldi vele Jákóbot atyjához. Izsák pedig, bár először gyanakodik, végül megáldja Jákóbot „az ég harmatával és a föld kövérségével”, és a család fejévé teszi. Amikor Ézsau visszatér, és fény derül a csalásra, már semmit nem lehet visszacsinalni. Jákóbnak menekülnie kell testvérének dühe elől, és Rebeka többé nem is fogja látni őt, mert mire Jákób hazatérhet, Rebeka már nincs életben.

Nagyon nem vált be a sokszor hangoztatott mondás, hogy „segíts magadon, az Isten is megsegít”. Amikor beleavatkozunk Isten dolgaiba, abból mindig káosz lesz. Ha Isten a görbe vonalakra is egyenesen ír, azzal nem hagyja jóvá a görbe vonalakat. Isten megbocsátó, de attól még nem ért egyet a bűnökkel.

Miért is olyan jelentős ez a történet? Mit is jelent az áldás? Mire gondolunk, amikor például így köszönünk el egymástól: „Isten áldjon meg!” Mit kívánunk ilyenkor a másiktól?

A Biblia szerint az áldás minden testi és lelki jónak a foglalta, és Istentől kapja az ember. Benne van minden testi és lelki ajándék, amelyet Isten adhat. Minden áldásnak a forrása maga Isten. Az ő végtelen szeretetéből nekünk mindenféle jót akar ajándékozni. Tehát nem mi adjuk az áldást, mi csak hirdetjük, hogy Isten áldást akar adni. Mi csak kívánhatjuk egymásnak,

hogy Isten áldja meg, és kérhetjük az áldást a másik ember és a magunk számára, de azt mindig Isten adja. Igazságérzetünket sérti Jákób csalárd tette, Isten mégis megy tovább az általunk elferdített úton, és kész nekünk ajándékozni minden testi és lelki jót, amire szükségünk van.

Rebeka és Jákób elgörbítette Isten útját, Isten a későbbiekben mégis egyenesen írja rá az ő tervének sorait. De ne csodálkozzunk, ha a mi elgondolásaink és Isten cselekedetei keresztesződnek, és ebből problémák támadnak. Bizonyos, hogy Isten szándéka sokkal problémamentesebben ment volna végbe, Jákób sorsa békésebben, gondtalanabban alakult volna, de

Isten így is vele volt, kísérte, vezette, óvta őt. Mert mi az áldottság? Nem az anyagi bőség, nem a siker, nem az utódok. Hanem egy kapcsolat! Az az áldottság, hogy Isten velünk van, bűneink, hibáink, tévedéseink közepette és ellenére. Az áldottság annak a békéje, hogy tudjuk, az irgalmas Isten megbocsát, újat kezd. Közben nevel, ha kell, büntet, mégis tudhatjuk: van kiben bízunk, van kihez fordulunk.

Minden istentisztelet befejezéseként felénk is elhangzik egy áldás, az ároni áldás, amelyet a lelkész a kereszttel erősít meg. Ezzel jelzi, hogy Isten nem az anyagi jólét, hanem a kereszttel nyílik meg az ember

előtt. Az áldást nem érdem szerint kapjuk. Az áldás forrása és ajándékozója az a Jézus Krisztus, aki a kereszten magára vállalta, elhordozta bűneinket, kibékített minket Istennel. Ezt az áldást bárki fogadhatja, mert nem aszerint kapjuk, hogy kik vagyunk, mit teszünk, milyen vélt érdemeink vannak, hanem az ő szeretete szerint. Ezt az áldást hagyta ránk mennybemenetelekor a feltámadt Krisztus. Ezt az áldást írja le Sík Sándor az *Áldás* című versében:

*És a hegyen még egyszer visszánéztél
És megálltál és magasra emeltem
Malasztos dús kezed.*

*És szólottál: Útravalónak,
Szeges ostornak, örök ösztökének
Áldást hagyok neked:*

*Bélyeget írok nyugtalan szemedre,
Hogy bármit nézel, nézvéen meg ne állhass,
Amíg a látás hozzámig nem ér. [...]*

■ BALICZA IVÁN

Nyugodjék békében?

Protestáns cigánymissziói konferencia

„Boldogok, akik békét teremtenek...” – a Békesség Fejedelmétől, Jézustól származó üzenet volt a május 14-én megtartott nyolcadik protestáns cigánymissziói konferencia alapigéje. A budapest-fasori evangélikus templom és a szomszédos gimnázium nem csupán otthont adott ennek a jelentős eseménynek, hanem nyugodtan mondhatjuk: a nyolc éve indult konferencia-körút idei alkalma hazaérkezett. Az első találkozót ugyanzen a helyszínen tartották – amire szép emlékként utalt is köszöntőjében a házigazda, Aradi György párókus lelkész.

FOTO: DEZSŐ ATTILA / REFORMÁTUS.HU

Az ország minden részéből érkezett a mintegy négyszáz résztvevő. Jó volt látni a tiszta, ragyogó arcokat, az egymást fölszabadult öleléssel, örömmel üdvözlő cigányokat és magyarokat. A délelőtti folyamán többen is megszólíthatták személyes hangú köszöntőjükben az őket figyelmesen hallgató egybegyűlteket.

Balog Zoltán, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke három történetet osztott meg az életéből a jelenlévőkkel a békességkeresést eredményre vivő példaként. Sztojka Attila romaügyekért felelős kormánybiztos nemcsak a közösségben rejlő erőről és arról a reménységről beszélt, hogy a cigányság felemelkedése egyben hathatós hozzájárulás is az ország fejlődéséhez, hanem Istenbe vetett hitéről is biztosságot tett. Új szint jelentett Kocsis Fülöpnek, a görögkatolikus Hajdúdorogi Főegyház-megye érsek-metropolitájának jelenléte és szeretettől átítatott szavai. Mindhá-

rom megnyilvánulás annak lehetett ékes bizonyítéka, hogy a cigányság nem a protestánsoké, nem a katolikusoké, nem a politikusoké, hanem az Istené, valamint hatalmas összehozó erőt jelent gyakorlati és szellemi-lelki téren egyaránt.

Igehirdetésében Sztojka Szabina református lelkész, a Magyarországi Református Egyház cigánymissziójának vezetője kiemelte, hogy a béketeremtés árát nemcsak Jézusnak kellett megfizetnie, hanem a béke elérése és továbbadása érdekében nekünk is áldozatot kell hoznunk.

Délután megrendítő erejű biztosságtételek hangzottak el a Protestáns Cigánymissziói Fórum öt egyházának (baptista, evangélikus, methodista, pünkösdi, református) egy-egy tagjától – fölmutatva a megbékélés-békességteremtés különböző aspektusait. Egy házaspár arról tett biztosságot, hogyan szabadult meg uzsorás életmódjából, és

ennek eredményeként hogyan költözött békesség családjukba, környezetükbe. Egy erdélyi cigány gyülekezet vezetője a közösség békéjének fontosságára hívta föl a figyelmet. Egy fiatalember a cigány származásából következő nehézségeiről, illetve a magával és Istennel való megbékéléséről beszélt.

Az ukrainai háború poklából elmenekült, Magyarországon menedéket kapott fiatalember a menekülésének háttorzonogató történetébe és az azóta bekövetkezett megtérésének részleteibe avatta be a résztvevőket. Kovács Viktor az evangélikus egyház tagjaként a cigánygyűlöletből a cigányok közti szolgálatig vezető úttjáról vallott.

Mindegyik biztosságtétel mögött feltételként, döntő momentumként ott szerepelt az Istennel való megbékélés. Az egész napot végigkísérte a Remény Hangjai pünkösdi énekegyüttes által vezetett átadott, áldott, Isten békességét sugárzó, szinte a mennyei dicsőítést megidéző közös éneklet.

Nem temetni jöttünk össze ezen a napon, hanem az élő Jézus jelenlétében örvelezni. Nem halottat búcsúztatni a „nyugodjék békében!” elköszönéssel, hanem a halálból felrészni a „boldogok a béketeremtők” üzenetével. Nem a halál passzivitásában „ellenni” és ennek az állapotnak megtartására biztatni egymást, hanem megérteni, megélni vagy hagyni magunkban újra feléledni a cselekvésre ösztökélő jézusi szót, aminek eredményeként Isten gyermekeivé lehetünk, így alkalmassá válhatunk a részvételre Isten teremtői munkájában. Ő a semmiből hozta létre a világot, nekünk a háborúból, ellenségeskedésből kell megjelentetni a békességet...

Azt vihettük magunkkal, és azt adhatjuk tovább – miként ezzel a cikkel is –, hogy Isten a pusztító háború helyett építő békét, belső háborgás helyett a megelégedettség ajándékát kínálja föl minden ember számára.

■ BAKAY PÉTER

A szerző lelkész, egyházunk cigánymissziói referense

Egymás emberei vagyunk!

Gazdag programok Csömörön az Északi Egyházkerület missziói napján

Sokféle találkozásban és élményben lehetett részük az Északi Evangélikus Egyházkerület missziói napja résztvevőinek május 13-án Csömörön. A már hagyományos módon Találkozó Veled címmel meghirdetett alkalomnak ezúttal a Van embered! mottót választották a szervezők. Az idei tematikus évhez kapcsolódva több program is foglalkozott a konfirmáció és az elköteleződés kérdéseivel.

Mosolygós önkéntesek és polgárőrök fogadták Csömörön a missziói napra érkezőket – jöttek bár autóval, busszal vagy éppen HÉV-vel a fővárossal szomszédos, Pest vármegyei nagyközségbe.

A település sportcsarnoka hamar megtelt. A regisztráció után közös éneklésbe kapcsolódhattak be a résztvevők. Bence Gábor, a fóti Evangélikus Kántorképző és Egyházzenei Intézet igazgatója és Eszlényi Ákos csömöri lelkész vezetésével száznál is több lelkes lutheránus dalolt így már kora reggel.

SZERETETT GYERMEKEI VAGYUNK

A Csömöri Tót Hagományaink Háza kis kamarakórusának fellépése után nyitóahítatában Kendeh K. Péter csömöri lelkész a Betesda tavánál fekvő beteg történetéről (Jn 5,1-9) beszélt. „Nincs emberem!” – mondja a harmincnegye évét ott fekvő ember, aki már megbékélt az identitásával: pont az vagyok, akinek látsz, beteg és magatehetetlen. Ám Jézus újjáteremti őt. Kendeh K. Péter párhuzamot vont

közte és a misszió napra érkezettek között, akiknek mind-mind megvan a külön életútjuk, megvannak a saját terheik. „Az »akarsz-e meggyógyulni?« kérdésre mi talán úgy válaszolnánk: »Nem vagyok beteg, csak nem az vagyok, aki lenni szeretnék, de ezzel a hiánnyal vagyok, aki vagyok. Pont az vagyok, akinek elfogadtam magamat. És egyébként is hogyan lehetne meggyógyulni?«” Majd ezekkel a szavakkal folytatta: „Isten szüntelenül azért van, hogy visszaadja nekünk azt az identitásunkat, ami akár szilánkjaira töredezett is lehet. Mert minden mélyén és minden túl, minden ellenére Isten szeretett gyermekei vagyunk! Van embered, te saját magad, aki ott hordozod magadban Istened vonásait, minden töredezettséged ellenére. Van embered, saját magad, akit elképzeltetetlen szeretettel szeret az Isten!” ▶

VAN GYÓGYULÁS

Fabiny Tamás püspök a köszöntőjében – miután hangsúlyozta a találkozás örömét és a csömöriek vendégszeretét – az 1999-es országos missziói napról megőrzött keresztre hívta fel a figyelmet. Mint mondta: „Az evangélikus egyház a kereszt egyháza szeretne lenni. A *theologia crucist*, azaz a kereszt teológiáját képviseljük. A sok változás közepette a kereszt az, ami állandó.” A kereszt hordozása egyúttal terhek hordozásával is jár, de – ahogy a betesdai beteg is megtapasztalhatta – van lehetőség a gyógyulásra, lelkileg is, testileg is, méghozzá a kereszt Krisztusa által.

Csömör nagyközség nevében Fábri István polgármester a szlovák evangélikusság és a német-sváb közösség fontos, településformáló szerepéről szólt, de megemlítette a többi helyi keresztény – római katolikus, baptista, református – felekezetet is, amelyeknek a tagjaival jó az együttműködésük, és akik a legszilárdabb bástyái Csömörnek.

A polgármester köszöntőjét rövidfilm követte, amelyből a csömöri evangélikusokat, a gyülekezet megalakulásának történetét ismerhették meg a jelenlévők.

LEGYÜNK EGYMÁS ERŐFORRÁSAI!

Az első pódiumbeszélgetés a missziói nap mottójára – *Van embered!* – épült. Szlakuó-Bobál Orsolyával, az egyházke-

rület missziói lelkészével Cserhádi Péter, az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet orvos igazgatója, Fábri György északi egyházkerületi felügyelő, Mészáros Attila, egyházunk menekültügyi referense és Nagy Panka diakóniai munkatárs, a pilisi Bizsu közösségi tér szakmai vezetője beszélgetett.

Nagy Panka úgy fogalmazott, hogy a munkája során hidakat építenek, például akár vallásos és nem vallásos emberek között, és a sokféle háttérű ember megtalálja a közös hangot. Ez a sokféleség és a közös hang megtalálásának öröme az, ami a munkájában vonzza.

Cserhádi Péter doktori értekezésének a konklúzióját idézte: a gyógyítás nemcsak a műtéttől, nemcsak a rehabilitációtól, hanem az ember emberségéből és az embertársaiból is adódik. Fábri György a gyülekezetekkel, lelkészekkel való találkozásokat emelte ki. A közösség megtapasztalása során „erőforrás tudunk lenni egymás számára”.

Mészáros Attila az ukrán háborúról szólva úgy fogalmazott: a legtöbb, amit a menekültekért tehetünk, hogy odaállunk melléjük, amikor bajban vannak, és segítünk az első kríziseken átlendülni akár információátadással, akár fordítás-

sal vagy bármilyen apró vagy éppen fajsúlyosabb segítséggel. Abban, hogy ne féljünk a menekültektől, a párbeszéd, a megismerés segít, mert így a folyamatokat is megértjük.

A beszélgetés a gyülekezetben különböző feladatokat vállaló testvérek felé kifejezett hálával, a még szerepet nem vállalók felé pedig biztatással zárult, és annak hangsúlyozásával, hogy „egymás emberei vagyunk”.

MEGSZÓLÍTVÁ ÍGY IS, ÚGY IS

A szekcióprogramok igen gazdag kínálatá révén az evangélikus templomban Bence Gábor énekeltette meg az érdeklődőket

másoddiplomás képzésének hallgatója, főtí gyülekezeti tag, Pálmay Kristóf elsőéves villamosmérnök-hallgató, győri gyülekezeti tag, a Luther Otthon lakója, Süli Nikoletta jogász, ceglédi gyülekezeti tag, a pilisi Bizsu ház önkéntese és Vass Péter bírósági, budavári gyülekezeti tag voltak.

Pángyánszky Ágnes a felvezetőjében úgy fogalmazott: az alkalom célja, hogy megmutassák, a mindenható Isten bárhol és bármilyen körülmények között meg tudja szólítani az embert, és beszélgetőtársai a saját életük példáján mesélik el, mikor és hogyan lettek megszólítva.

Az érdeklődők ezután az EHE harmadéves teológushallgatóinak megrá-

cióhoz”, ugyanakkor a könyv valójában mindenkinek szól, aki szeretne az evangélikus egyházban elgondolkodni, érzésekkel dolgozni, a saját konfirmációjára visszatekinteni vagy épp most a konfirmációra készülve a mögöttes érzéseket, tartalmakat megismerni.

A missziói napot záró úrvacsorai istentiszteleten a liturgiában Kendeh K. Péter helyi lelkész és Mekis Ádám, az Észak-Pest Megyei Egyházmegye esperese, a zenei szolgálatban a maglódi Magdala kórus, valamint Ecsedi Zsuzsa és Remenár Krisztina egyházzenei – előbbi az Evangélikus Kántorképző és Egyházzenei Intézet tudományos főmunkatársa, utóbbi a csömöri gyülekezet kántora – működtek közre. A dialógusprédikációt Fabiny Tamás püspök és Cserhátiné Szabó Izabella püspökhelyettes tartotta. Az igehirdetés Péter apostol és a meggyógyított sánta egy későbbi találkozásának elképzelt beszélgetésén alapult. Az epizódok azt szemléltették, hogy mit jelent, ha valakit meglát, észrevesz Jézus, ha az ő tekintete találkozik a miénkkel, és egymásra nézünk, ha meghalljuk a hangját. Neki mindig van mondanivalója – akár egy szava, akár egy érintése, egy mozdulata – a számunkra. És mi is lehetünk egy csoda részesei, eszközei úgy, hogy nem is tudjuk, mire használ fel bennünket. Megízlelhetjük a gondoskodását is, tapasztalhatjuk, hogy jó az Úr, és ma is tud csodákat tenni, ma is tud gyógyulást adni. „Milyen jó, hogy együtt lehetünk az Isten szeretetének hálójában” – hangzotak a záró gondolatok.

Az egész nap folyamán lehetett találkozni a Luther Kiadó kiadványaival, az Ökumenikus Segélyszervezet munkatársaival, de meg lehetett nézni a *Petőfi* 200 vándorkiállítását, részt lehetett venni játékokban vagy éppen a meselabirintusban, és be lehetett ülni a lelki sátorba is elcsendesedni. A frissítőpontokon a csömöri gyülekezet tagjai által elképesztő mennyiségben felajánlott finom süteményeket lehetett megkóstolni.

A missziói nap háziasszonya Huszárik Kata színésznő volt, aki csömöri és evangélikus kötődésüként is otthonosan informálta az esemény résztvevőit. A rendezvényen összegyűjtött összesen 808 415 forint adománnyal a Csepp a Tengerben Alapítvány hátrányos helyzetű gyermekek között végzett munkáját támogatják.

■ KÉZDI BEÁTA

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

az *Igehirdetés a zene nyelvén* című, telt ház mellett zajlott programon.

A Mátyás Király Általános Iskolában a betesdai beteg, a sareptai özvegy, az irgalmas samaritánus, valamint az emmausi tanítványok történetét beszélhették meg az érdeklődők a négy, szabadon választható bibliakörön. A gyülekezeti házban Sággy Kata és Sággy Balázs lelkészek várták ifjúsági programokkal a fiatalokat.

A sportcsarnokban a konfirmáció és az elköteleződés éve kapcsán, ebben a tematikában tartott beszélgetést Pángyánszky Ágnes lelkész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) adjunktusa, a Gyakorlati Intézet vezetője, a tematikus év egyik felelőse. Vendégei Bujdosó Erika, az Evangélikus Pedagógiai Intézet pedagógiai szakértője, az EHE

zónán szép és különleges passiójátékát nézhették meg a csordultig megtelt sportcsarnokban.

NEKÜNK IS VAN MONDANIVALÓJA

Az ebéd és a záró istentisztelet előtti utolsó programot *A konfirmáció ajándéka* című kötet bemutatója volt. *A megerősödés útján* címmel meghirdetett többretegű beszélgetést Boda Zsuzsa, a Luther Kiadó munkatársa vezette, társai pedig Szabó Lajos, az EHE nyugalmazott rektora, a kötet szerkesztője, Szabóné Mátrai Mariana nyugalmazott lelkész és Stifner-Köháti Dorottya újságíró, az Evangélikus Információs Szolgálat főmunkatársa voltak.

Szabó Lajos elárulta: a kötet összeállításakor ugyan az volt az elsődleges célja, hogy „kedvet csináljon a konfirmá-

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: FREEPIK.COM

Cselovszky Ferenc *esperes*
Pesti Evangélikus Egyházmegye

Jó hír sebes szárnyakon

Élvezve a tavaszi napsütés simogató melegét, épp a zebrán ballagtam át, amikor egyszer csak úgy tűnt, mintha körülöttem hóvihár kerekedett volna. A hirtelen támadt szélben egyszerre nagy, fehér hópihék kavargtak mindenütt. Vagy mégsem? Hiszen a hőmérő ezen a reggelen közel húsz fokot mutatott. Meglepve fordultam abba az irányba, ahonnan a fehér forgatag érkezett, s ekkor egyszerre megpillantottam e látványos természeti jelenség forrását, egy magányosan álló nyárfát. A fa ágai között nagy fűrtökben vattához hasonló pamacsok csüngtek. A feltámadt szél ezekből szakított le egy-egy kisebb, hópelyyre emlékeztető darabot, hogy azután – a bennük rejtőző magocskákkal együtt – towarepítse egy távoli, most még ismeretlen cél felé.

Iskolai tanulmányaim jutottak eszembe. A biológia-órák, s amit a növények szaporodásáról tanultunk. Milyen leleményes a Teremtő! Mennyi változatos eszközt kreál azzal a céllal, hogy a gyökereikkel a talajba kapaszkodó, helyhez kötött növények magjai akár egészen távol eső helyekre is eljuthassanak! Ott van például a pitypang. A bolyhos fejecskék mint megannyi, a fűben felejtett golflabda fehérlelenek a réten, hogy azután a bennük levő magok, akár egy sereg esernyőbe kapaszkodó Mary Poppins, egy fuvallat érkezévével útra keljenek. Az udvarunkon álló kőrís- és juharfa ezzel szemben hártás lependék segítségével eresztí szélnek termését, hogy dongóhoz hasonló hangot hallatva, pörögve, forogva jusson egyre messzebb és messzebb.

Bámulatos, hogy így miféle helyekre juthat el az élet. Erről tanúskodik a magányos alpesi sziklaszirt repedéseibe gyökeret eresztő facsemete, a hömpölygő folyó tenyérnyi szigetén virító virágmező vagy az elhagyott, romos épület falából kikandikáló zöldellő cserje is.

Új esélyt, új életet teremteni. Akár ott, ahol az ember már nem is remélné. Urunknak sokszor éppen ez a célja hirdetett és a pünkösdi Lélek által élővé tett Igéjével, kimondott szavaival is. Nem véletlenül hasonlítja az evangéliumok példázataiban Jézus az Isten országáról szóló beszédet magok elvetéséhez, a kimondott sza-

vakat pedig magukhoz a magokhoz. Hiszen ahol ezek a magok jó földbe esnek, meghallgatásra találnak, ott gyakorta megszületik valami új.

Talán éppen ez kínálja számunkra a pünkösdi történet egyik legaktuálisabb üzenetét. Az, ahogyan az elakadt, magukban bezárkózó tanítványok is a Lélektől indítva egy új, megszülető küldetéstudattal és isteni erővel felruházva kelhetnek útra. Akár azok a magokat hordozó repítőszárnyak, amelyeket felkap és új célok felé indít az a bizonyos „sebes zendülő” szél (EÉ 245).

Igen, ahogyan a bezárkózó apostolok kitarukozóvá váltak, s az ellenségesen elutasító hallgatóságban megszületett a megértés és a befogadás, úgy teremthet újat ma is Isten élő Igéje.

Összeomlás helyett megerősödés. Szomorúság helyett vigasz. Félelmek helyén bizalom. Kilátástalanság helyén remény. Békétlenség helyén kiengesztelődés és megbocsátás. Önzés helyett gondoskodó szeretet. Céltalan csapongás helyett elköteleződés. Így válik Isten Igéje újat teremtő erővé ebben a világban.

Micsoda szükség van minderre! Amikor erőt vesz köztünk és bennünk az elbizonytalanodás, a megfáradás, a békétlenség. Amikor kiutat keresünk elakadt, megromlott élethelyzetekből, és válasz után kutatunk bennünk visszhangzó, nyugtalanító kérdésekre.

Hála, hogy a jó hír, az üzenet, mint valami életet hordozó magocska, a mi életünkbe is eljutott, gyökeret eresztett. Hála azoknak, akik a hírnek, a szónak szárnyakat adtak. Az apostoloknak, akik engedelmeskedtek, amikor Jézus tanúskodni küldte őket. Azoknak, akik nemzedékek láncolatán keresztül adták, öröközték tovább a hitet termő evangéliumot. Hála a mai tanúskodóknak is, mindazoknak, akik továbbviszik és átadják azt, amit Urunk rájuk bízott. Az életet s az éltető örömhírt. És hála a Szentléleknek! A „sebes szárnyú” szélnek (EÉ 467).

Könyörögjünk kirtartóan azért, hogy ma is, újra meg újra feltámadjon. Hogy terjedjen a jó hír, melynek nyomán ma is béke és élet fakadhat. ■

Jól bánni a javakkal

Koncz Zsuzsanna az egyház felelős gazdálkodásáról

Portrészorozatunkban az egyházunk budapesti Üllői úti országos székházában szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. Ez alkalommal Koncz Zsuzsannával, az országos iroda gazdasági osztályának főkönyvelőjével beszélgetünk életútjáról, sokrétű feladatköréről.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Hogyan került az országos irodába?

– Debrecenben, egy könyvvizsgáló és könyvelőirodában dolgoztam a kétezres évek közepén. Akkor ez a cég látta el a Magyarországi Evangélikus Egyház könyvelési feladatát, sőt nekem volt ez a feladatköröm. 2008-ban családommal Budapestre költöztünk. Akkor egy ingatlanokkal foglalkozó cég könyvelője lettem. 2012-ben, első gyermekem megszületéséig dolgoztam ott. A gyermekáldást követően volt kollégám javaslatára érdeklődtem az egyháznál, hogy igényt tartanak-e szaktudásomra, és végül 2014. november 1-jén elkezdtem az országos irodán dolgozni mint könyvelő.

– Jelenleg egyházunk főkönyvelője. Mit jelent ez a feladatkör?

– Elődöm, Cservenák Anna 2016-ban más munkát keresett. Akkor engem kértek meg, hogy készítsem el egyházunk éves gazdasági beszámolóját. Fél évre vállaltam el ezt a feladatkört, de azóta is örömmel csinálom. Feladatom a jogszabályok gyakori változásának követé-

se, valamint a számviteli szabályzatok kialakítása és karbantartása. Ezenkívül a könyvelésen szolgáló kollégáim munkájáért vagyok felelős. Mi ellenőrizzük többek között a számlák, szerződések helyességét, hogy az adójogszabályoknak és a számviteli törvénynek megfelelően vannak-e kitöltve. Továbbá a különböző normatívákból, támogatásokból, pályázatokból érkező pénzek szabályszerű felhasználásának ellenőrzését, dokumentálását, elszámolását is mi végezzük.

– Sokak számára összeférhetetlen, ha egyházi és pénzügyi témákról beszélünk. Pedig éppen az egyház lehet az, amely példát mutat a felelős és átlátható gazdálkodásból, a javak bölcs felhasználásából. Hogyan jellemezné egyházunkat e tekintetben?

– Egyházunk gazdálkodásának irányelvei a zsinatnál, az országos elnökségnél, különböző bizottságoknál, osztályoknál dőlnek el. Oktatási és diakóniai osztályaink külön normatívát is kapnak, pályázati pénzekkel is gazdálkodnak. Ezek

felhasználása is osztály- és bizottsági, később zsinati szinten van meghatározva. Jó látni, hogy az evangélikus egyházban felelősen bánnak az anyagi javakkal. Erre példa nemcsak az átláthatóság, hanem az is, hogy a szabad felhasználású pénzzel úgy rendelkeznek az egyház, hogy azt a lehetőségeihez mérten befektetésnek tekinti a jövő számára.

– Miben érez különbséget a versenyszféra és a jelenlegi munkahelye között?

– Feladataimra gondolva ugyanazt csinálom, mint amit a világi munkakörömben végeztem. Szerencsésnek tartom magam, mert korábbi munkahelyeimen és jelenleg is számos kiváló szakemberrel dolgozhattam-dolgozhatok együtt, sokat tanulva tőlük. Nagyra értékelem az egyház családbarát szemléletét. Kisebbségi gyermekem, Sári 2020-ban született. Azt követően is bár otthonról, de folyamatosan dolgozom. Jó volt megélni, hogy az országos irodán megvolt erre a nyitottság.

– Mit jelent az ön számára, hogy evangélikus intézményben dolgozik?

– Mondhatom, hogy én egész életemben megélem az ökumenét. Kisgyermekként nagymamámmal a vitkai református templomba jártunk. Az ott megtapasztalt közösségélmény egész életemre hatással van. Tizenhat évesen magam kértem a keresztséget. A kiskövendi Szent László Katolikus Gimnáziumban érettségiztem. Ott olyan katolikus pap szolgált, aki valóban kísérté a diákokat. Jelenleg a püspökladányi református gyülekezethez tartozunk. Az ottani lelkipásztorok a családjaink barátai. Mindkét gyermekünknek ott volt a keresztelője. Vallom, hogy a vallás és a hit nagyon fontos az ember életében. Ezért is örülök, hogy fiam, Máté nagyon szereti a hittanórákat, sőt teljes átéléssel, nyitottsággal és örömmel beszél az ott tanultakról. Ő református óvodába járt, most a Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskolában tanul, és nemrégiben nyert felvételt a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumba.

■ G. Á.

Tizenketten az oltártérben – az asztalfőn Jézus

A pestújhely–újpalotai gyülekezetben a különbözőségek ellenére is arra figyelnek, aki összeköt

Kisvárosi hangulatot idéző apró, barátságos tér rejtőzik a budapesti XV. kerület kevésbé forgalmas részén. A Templom tér közepén Sándy Gyula építész alkotása: a Pestújhely–Újpalotai Evangélikus Egyházközség lelki otthona. 1933 novembere óta áll ott Istennek e szép hajléka, melyhez parókia akkor nem épült, így a lelkészek évtizedeken át messzebről jártak ide gondozni a híveket. Tizenöt éve dédelgetett álom és sok munka után 2023 tavaszán kicsi sekrestyék helyére modern, családias gyülekezeti terem épített a közösség, melyet az ottjártunk előtti napon szenteltek fel. Dr. Szabó B. András parókus lelkésszel, az Evangélikus Hittudományi Egyetem adjunktusával itt kezdünk beszélgetni.

„Még a budapestieknek is nehéz elhelyezni a térképen Pestújhely–Újpalota gyülekezetét. A XV. kerület három részből áll,

ebből kettő tartozik hozzánk. Pestújhelyet jó száz évvel ezelőtt kezdték kialakítani, előtte itt mezők voltak. A városból kiköl-

töző réteg kertvárosias otthona volt. Rákospalota – hagyományos, nagy, régi falu, komoly evangélikus gyökerekkel – leányegyházaként 1922-től missziói egyházközségként önállósodott. Szépen fejlődött mindaddig, amíg a hatvanas-hetvenes években L alakban köré épült a főváros egyik legnagyobb lakótelepe, Újpalota, tízemeletes panelekkel, persze templomok nélkül. A kettőnek e különleges ellentéte, dinamikája adja a gyülekezet sajátos helyzetét” – kezdi az alapoknál Szabó B. András, aki a Szegeden töltött hatodéve óta, bő másfél évtizede pásztor a híveknek. ►

MEGSZÓLÍTÓ, ISTENTISZTELET- KÖZPONTÚ

A fiatal lelkész számára Zugló az otthonos világ. Szülei, dr. Szabó Lajos nyugalmazott rektor és Szabóné Mátrai Marianna, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének alapítója a Lócsei úti evangélikus gyülekezet lelkészei voltak, nyugdíjazásuk óta pedig gyakran hirdetnek igét a pestújrhelyi szószékről.

„Errefelé magam is ritkábban mozgok – emlékezik András. – Elöttem Kendeh K. Péter volt az első olyan lelkész, aki már itt lakott, az ezredfordulón kialakított kis parókián. Akkor indult el a növekedés, stabilizálódás szakasza. Most is kis, családi gyülekezet vagyunk, de élettevékenységeink, az aktivitás olyan stabil fokon van, hogy úgy érzem, teljes értékű gyülekezetté váltunk az elmúlt két évtizedben.”

A számok nyelvére lefordítva: mintegy kétszázötven ember tartozik közösségükbe, ebből vasárnaponként negyven-ötven fő van jelen az istentiszteleten. Az összetétel üdítően sokszínű. „Már a kezem alatt is szinte felnőtt generáció: az akkori kis hittanosok egyetemisták, az aktív tagok nyugdíjba mennek. Kiegyenlített az életkori összetétel is: jelen van a középkorosztály, sok a gyerekes család, vannak idősek, noha nincs régi bázisa a gyülekezetnek. Voltak nehezebb időszakok, amelyek bizonyos csoportok leválását eredményezték. Ami nálunk hiányzik: a tizenéves időszak közepétől a huszonéves végéig tartó korcsoport. Kis gyülekezet lévén nagyon vékony gyökerekkel, kevés régi taggal, családi tradícióval, bevett szokással rendelkezik, sajnos lendületből nem jelenik meg a konfirmandusréteg, így két évente tartunk konfirmációt. Ez egy posztszektularizált gyülekezet – jellemzi a közösséget a lelkész. – Úgy érzem, mi már túl vagyunk azon a völgyön, amiben sokan még benne vannak. Sok régi dolog nem jön velünk, újakat honosítunk meg.”

Milyen gyülekezetépítési modellel érkezett ide? – érdeklődünk. „Bár gyakorlati teológiával foglalkozom, nagy elmélet nem volt a fejemben. Az volt a szándékom, hogy nyitott közösségként működünk, éljünk az érkező lehetőségekkel. Megszólító gyülekezet vagyunk: innen nehéz úgy elmenni, hogy ne szóljon hoz-

zad senki. Az istentisztelet végén mindig van kávézás, beszélgetés, odalép valaki az újonnan érkezőhöz is. Ezt mindenki nagyon szereti! Alkalmakat teremtünk, melyek során tudunk élőszóban beszélgetni, találkozni, együtt tölteni egy estét. A másik pillérünk: istentisztelet-központú a gyülekezet. Ezt már elődöm, Kendeh K. Péter is így csinálta, én vittem tovább. Ráadásul ő itt is maradt utána mint gyülekezeti tag, nem volt nagy a váltás. Csömöri lelkésszé választásáig a férfiklub oszlopos tagja volt. Ittléte egy kivételesen jó helyzetet modellezett: semmilyen rivalizálás nem volt köztünk, abszolút gyülekezetbarát, drukkoló hozzáállást tanúsított” – gondol vissza András.

MINT AZ UTOLSÓ VACSORÁN...

Lelkes, pezsgő életű közösség képe bontakozik ki a beszélgetésből. „Nagyon jó kórusunk van, több mint tíz éve alapította és vezeti Hercselné Kapi Judit. Ilyen kis gyülekezetnek ez a kórus nagyon jó motor! Sajátosságunk, hogy mindig vannak alkalmak, ahol megélhetjük az asztalközösséget. Ez még korábbi felügyelőnk, néhai Hódos Árpád munkáját dicséri. Van férfiklub és hölgykoszorú – taglalja a lelkész. – Jómagam a férfiklublól tudok beszámolni: a világ nagy kérdései kerülnek elő, minden, ami ma harminctól hatvanig foglalkoztatja az embereket. Péntek este, mikor ki akarjuk eresztetni a gőzt, különleges élmény, hogy saját keresztény testvéreink közt tehetjük ezt meg.” Pár éve havi rendszerességgel tartanak családi istentisztelete-

ket; ez igazi csoportmunkában működik. Ilyenkor egy „egész más gyülekezet” jön, minden generáció együtt van, létszámban is nagyobb – meséli András.

A gyülekezet aktív, mobil. „Minden ősszel többnapos kirándulásra megyünk, akár határon is túl, nagy létszámú csapattal. Furcsa matematikai képlet áll elő ilyenkor: legalább annyian megyünk, ahányan egy vasárnapi istentiszteleten vannak, mégsem üres a templom, valahogy megszaporodik a gyülekezet. Hittantáborunk is van – számol be –, jó kapcsolatot ápolunk pár éve a csövári gyülekezettel, barátságban vagyok Czöndör István lelkésszel. Csövár tradicionális evangélikus többségű kis falu, mi egy icipici evangélikus százalékkal bíró fővárosi lakótelep-környék. Ahhoz képest, hogy csak ötven kilométer van közöttünk, két nagyon más világ találkozik ilyenkor, s ez inspiráló, megtermékenyítő. A csövári vendéglátásból tanulhatunk, de remélem, mi is tudunk olyan dolgokat adni, amik számukra hasonlóan izgalmasak.”

Közben belépünk a templomba, ahol az oltárkép Jézusát mutatja a lelkész. „Ez a székelykapu-oltár a harmincas évek sajátos alkotása. Többszörösen is van kapcsolódásunk hozzá. A népi, magyaros, természetes motívumok találkozása a modernitással a templom egészére igaz. A legkülönlegesebb pillanat, amit az oltártér be szokott tölteni, nagycsütörtök estéjén van. Asztalközösségre ülünk le, saját liturgiával. Mindennek megvan a szimbolikus jelentése, hogy mit miért eszünk. Éveken keresztül úgy jött ki a

lépés, hogy pontosan tizenketten voltunk – mi itt, elől, s Jézus az oltárképen, középen, mintha csak az utolsó vacsorán ülnék. Fantasztikus élmény volt! Azóta megsaporodtunk, idén már három asztalt terítettünk, de így is ez a legintimebb alkalom. Nekem lelkészként nagyon jó itt prédikálni, fölmenni a szószékre. Figyelő, érdeklődő, visszajelző gyülekezet ez. Széles a paletta: nem is nagyon van más olyan hely Magyarországon, ahol ennyire különböző helyzetben lévő emberek egyenlő jogú tagjai lennének egy közösségnek, mint egy templomi gyülekezet” – folytatja a jellemzést András.

„Van két gyülekezeti tagunk, akik fantasztikusan értenek a technikához, és mindennel rendelkeznek, ami egy közvetítés működtetéséhez szükséges. Hamar kiderült, hogy sokan szívesen részt vennének a szolgálatban, így szombatokat töltöttünk azzal, hogy vasárnapra elkészüljön egy élhető negyvenperces istentisztelet a Covid idején. Azoknak, akik aktívan szolgáltak benne, feltöltő, megerősítő élmény volt” – idézi fel. Említi a „szent” közös kávézást is: „Egy Zoom-felületen otthon ki-kí beült a maga kávéjával, és jókat beszélgettünk. Az első hullámban nagyon jól is működött minden – teszi hozzá –, de tény: később fogyott a türelem, a lelkesedés. És ahogy több kollégától hallom: a gyülekezet nem rögtön jött vissza a járvány elmúltával, csak körülbelül mostanra. Mindezek nyomaként megmaradt az online közvetítés. De sokkal jobb, ha fizikailag is jelen vannak a hívek, mint ha otthon ülnek le a monitor elé” – összegezi a két és fél éves járványidőszak tapasztalatait.

A kötelező iskolai hitoktatás nehéz ügy, erről a lelkész elmondja: „Körülbelül annyit veszítettünk, amennyit nyertünk. Kevés iskola van a kerületben, így máshová viszik a szülőök a gyerekeket. Van hitoktatóm, a lelkész szakon végzett Fekete Mercédesz, aki lelkiismeretesen a gyülekezethez próbálja hozni a gyerekeket.”

NÉPGYŰLÉS KÁVÉVAL

A nyitottság eszméje a most átadott közösségi teret is belengi. „Sosem voltunk gazdag gyülekezet. A gazdasági önállóság megteremtése, biztosítása volt a kérdés, ez minden energiát felemésztett. A létfenntartás mellett luxusproblémának tűnt a terjeszkedés – eleveníti fel András a kis, praktikus, funkcionális gyülekezeti ház történetét. – Ideérkezésemkor első

gondolataim egyike volt, hogy itt a hely a telken, a sekrestye nagyon aranyos, de kicsi, nincs is jó állapotban, kellene egy közösségi tér. Jó tizenöt éves folyamat volt, mire sikerült idáig eljutni: megépült, felszenteltük, birtokba vehetjük.”

Legyen méltóságteljes, harmonizáljon a Sándy-templommal, de ne ismétlje a motívumait – volt a hatóság elvárása. A feladattal Andréka István építész birkózott meg. A csupa ablak házacska kívülről sokkal kisebbnek tűnik, mint amilyen belülről. Megtudjuk: a döntések esetén a közösség, a felügyelő, a presbitérium nagyon hatékony, bár nem tartanak sok presbiteri ülést, mert nem „adminiszt-

azt a koncepciót hozza, hogy ez a terem a gyülekezet nappali szobája, egy meghitt élettér. A kert visszatelepítése, belakása is ránk vár” – sorolja a lelkész.

A családiasság rétegeire, a teológia közelségére visszatérve András elmeséli: sok előnyét élvezi, hogy adjunktusként gyakorlati teológiát tanít, az „átjárás” elmélet és gyakorlat között számára mindennapos élmény. Szülei rendszeresen szolgálnak itt, régi konfirmandustársai is gyakran feltűnnek az istentiszteleteken. Számára ez azt jelenti: láncszemként kapcsolódnak egymáshoz egy szép, hosszú folyamatban. A többgenerációs jó élményét értéként őrzi.

FOTÓ A PESTÚJHELY-ÚPALOTAI GYÜLEKEZET ARCHIVUMÁBÓL

rációs gyülekezet”, inkább a vasárnapi istentiszteletek utáni közös kávézások alkalmával vetődnek fel az ötletek, s az igazán fontos dolgok ott dőlnek el, népgyűlésszerűen. A gyülekezet első női felügyelője, Madarasné Bójte Etelka jó támasza a lelkésznek.

S hogy milyen álma, vágya van most a gyülekezetnek? „Jól be kéne lakni ezt a közösségi teret. Vannak ötletek: lehetne kávézó idéző kényelmes bárpult, egy zöldfal, amiben megjelenik a kereszt. Arra figyeltünk, hogy nagyon mozgatható legyen a bútorzat, sokféle alkalomnak lehetőséget adjon. Az amerikai konyha

Kifelé menet a gyülekezeti ház tégláiba vésett ígét betűzgetjük, és a minket egymástól elválasztó falak lebontásáról beszélgetünk. A gyülekezet múltja és jelene bizonyítja, hogy életképes modell, izgalmas feladat az ajtók, szívek megnyitása: „Anyagi helyzet, iskolázottság és politikai nézetek szempontjából is különböző emberek alkotnak itt egy közösséget. Néha intenzíven vitatkoznak egymással, de mindig eljutunk oda, hogy van, ami ezek fölé emelkedik. Van egy közös megegyezés: Jézus az, aki nagyobb, aki összeköt.”

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Istent szóhoz engedni a feladatunk

Népszerű teológia rovatunk mostani cikkében Eberhard Jüngel német evangélikus teológusnak a teológia és a beszéd összefüggéseivel kapcsolatos gondolataival ismerkedhünk meg.

Eberhard Jüngel (1934–2021) más teológusokhoz alig mérhető erővel Isten adventjét állította teológiai gondolkodásának középpontjába. Isten az emberi nyelvben érkezik el hozzánk, ezért beszélni és gondolkodni kell róla. Isten adventje nélkül nem lenne hit, a keresztényeknek nem lenne mondandójuk, és a teológiai állítások nem lennének valóságok. Mert aki megfontolásra méltó misztériumként önmagáért érdekes, az a nyelvben hozzánk érkező Isten.

A Jüngel teológiai munkássága során tárgyalt kérdések gazdagsága sokszínűen támasztja alá azt az alapvető felismerést, mely végigvonul teológiai életművének egészen: Isten eljövetele megelőz minden emberi hitet és hitetlenséget, gondolkodást és érzést, életet és cselekvést. Isten a világ titka, aki eljöveteleiben tárja fel lényét az emberiségnek. Isten a megfeszített Jézuson keresztül határozta meg önmagát, az élet és a halál eredeti egysége mutatkozott meg ebben a tettében, mégpedig az életért. Ha ezt valóban hisszük, és így is gondoljuk, akkor azt is meg tudjuk mondani, hogy kiről beszélünk, amikor Istenről beszélünk: Isten szeretet, és mint szeretet a világ misztériuma.

ISMERTTÉ TESZI ÖNMAGÁT

Az ötvenes évek Német Demokratikus Köztársaságában az igazságot két helyen lehetett kimondani: a kabaréban és a templomban – jegyezte meg egy beszélgetés során Eberhard Jüngel. Korán megjelenő igazságszeretetére jellemző életrajzi elem, hogy egy nappal az érettségi vizsgák kezdete előtt eltávolították a gimnáziumból mint a Német Demokratikus Köztársaság ellenségét, mert minden

FOTÓ: MARTIN STEINER

vél és valós tilalom ellenére „megengedtem magamnak, hogy kimondjam azt, amit igazságnak tartottam” – mondta. Nem meglepő, hogy Jüngel – a történetek után is – egész élete során szilárd meggyőződéssel vallotta a teológia művelésének jelentős társadalmi küldetését: a teológiának felvilágosítást kell adnia az életről, mégpedig az evangélium fényében!

1977-ben jelent meg fő műve *Gott als Geheimnis der Welt – Zur Begründung der Theologie des Gekreuzigten im Streit zwischen Theismus und Atheismus (Isten a világ titka – A megfeszített teológiájának megalapozásához a teizmus és az ateizmus vitájában)* címmel. Jüngel számára Isten a világ misztériuma, mert bár láthatatlan, a világunkba jövetelével mégis ismertté teszi önmagát. Isten és a szeretet azonosságával, valamint a hit és a szeretet megkülönböztetésében a szerző felismeri azt az ateizmus kritikájának is ellenálló lehetőséget, amelynek segítségével Istenről, a világ misztériumáról és az ember emberségéről úgy beszélhetünk, hogy e beszéd hatására és erejénél fogva bírvágyókból igazán létezőkké váljunk.

Isten embersége, minden szeretettörténethez hasonlóan, az kívánja, hogy elbeszéljék. Ugyanakkor számolni kell azzal: minden, csak nem magától értetődő, hogy a magától értetődő is érthető – jegyez-

te meg bölcs humorával. A teológia természetesen az Istenről szóló beszéd. De vajon azt is értjük, hogy kiről beszélünk?

A VILÁG ISTEN NÉLKÜL IS ÉRTHETŐ?

Isten „szükségtelensége” az újkor állítása volt, de korunk teológiai állítása is lehet. Jüngel ezt a véleményét a következő történettel teszi világossá. Amikor Pierre-Simon Laplace francia matematikus, csillagász és fizikus Napóleonnak a Naprendszer működését magyarázta, akkor a császár a következő kérdést tette fel neki: „Hol van helye az ön rendszerében Istennek?” Laplace válasza ez volt: „Uram, számomra az említett hipotézis [Isten léte] nem szükséges. A világ Isten nélkül is érthető, etsi deus non daretur [mintha Isten nem is létezne – a szerk.]”

Jüngel álláspontja szerint az idézett kijelentés nem szükségszerűen ateista, mert az a valódi teológia állítása is lehet. Félreértés, ha Isten a saját mértékeink és elvárásaink szerint tartjuk szükségszerűnek, a világunkat kiegészítő és teljessé tevő létezőnek. A világ és benne az ember önmagában is érdekes! Az ember Isten nélkül is lehet emberi, humánus. Isten viszont saját magáért érdekes! Továbbá: a szükségesnek tartott Isten nem a szabad, minket meglepő és lenyűgöző Isten. A kereszténység azonban mégis erről az Istenről szól. Ez a meglepő Isten a keresztény teológiában a kinyilatkoztató, az önmagát feltáró, emberszerető, Jézus Krisztusban valósággá lett Isten, aki új módon teszi érdekessé magát: megszólítja az emberiséget.

A misztériumjelleg szinte teljesen eltűnt a mai teológiából, mert az emberek összekeverik a misztériumot a rejtvénynyel – vallotta Jüngel. „Abban a pillanatban, amikor megoldunk egy rejtvényt, az elveszíti érdeklődésünket. Ám minél többet értünk meg a misztériumból, az annál titokzatosabbá válik számunkra.” Isten „nyilvános misztérium” – hangsúlyozta a teológus. Adódik a kérdés: a világ misztériuma által megszólítva hogyan

beszélhetünk Istenről helyesen? A hitben való bizonyosság túlzot az embernek azon a magatartásán, amellyel életének összes feltételét biztosítani kívánja. Ez a hitbeli bizonyosság teszi lehetővé, hogy Istent olyanak lássuk, amilyen: ő az, aki válaszol. A hit tehát előfeltétele az Istent elgondoló gondolkodásnak.

Emberként Istenről akkor beszélünk helyesen, ha megfelelően hallgatunk róla. Jünger paradoxona egy magasabb értelmi síkra vezet. Saját hangunk helyett az isteni szót kell hangzóvá tenni a világban. Nem Isten elhallgatása – saját bölcsességünk hangoztatásával –, hanem éppen ennek ellenkezője, szóhoz engedése a feladatunk. „Az egyház Jézus Krisztus szentségi létéről úgy tesz tanúságot, ha Jézus Krisztusra mint Isten bűnösöket megigazító szavára hallgat, és Jézus Krisztust mint Isten bűnösöket megigazító szavát emberi szavakkal és tettekkel fejezi ki és ünnepli.” Az ünneppel megjelenik a valódi esztétikai szépség is.

Az evangélium által felkínált lehetőség a nyelveseményben érintkezik az ember jelenvaló létének valóságával, mégpedig ígéretként: a lehetséges igénye a szabadság ígéretével, aminek etikai és erkölcsi következményei vannak.

A teremtés és az újjáteremtés közötti különbség etikai jelentőségét azonban megelőzi a különbözőség esztétikai észlelése. A legeredetibb példa erre Éva és Ádám története: csak miután az első emberpár meglátja az Istentől és a társától való különbözőségét (esztétikai szint), jelenik meg a különbözőséből fakadó kérdések megválaszolása iránti igény (erkölcsi szint). Az egyetemes szinten felmerülő igény a kérdés megválaszolására Jézus emberiséggel való azonosulásában kapott választ. Az egyház Jézus Krisztusról, az egyetlen szentségről – mint aki a szentség szerzője és elrendelője – úgy tesz bizonyosságot, és akkor ünnepli a legtisztábban, ha Krisztust Isten Szentjének vallja, aki magát a bűnösök bűnösévé, a bűnösöket szentté teszi.

NE TÁMASSZUNK ÁLVALLÁSI IGÉNYEKET

A 2021. szeptember 28-án teremtőjéhez tért teológus számára mindig is lényeges volt „Isten és bálvány, hit és babona” megkülönböztetése. Hogy emberek maradjunk, ne akarjunk istenekké válni; hogy ne támasszunk álvallási igényeket, és ne is hirdessük azokat sem a politika,

PETER PAUL RUBENS: A SZENTHÁROMSÁG (1620)

sem a kultúra területén, hanem legyünk emberek, mert képesekké váltunk helyesen különbséget tenni Isten és ember között.

Eberhard Jünger huszonkilenc éven át volt tagja a Németországi Protestáns Egyház (EKD) zsinatának. Intenzíven foglalkozt

zott ökumenikus kérdésekkel is. Jelentős elismeréseket és díjakat kapott életében. Egykori tanítványa, Margot Käßmann ezekkel a szavakkal méltatta a munkásságát: „Jünger briliáns és virtuóz megfogalmazásaival gyakorolta a legnagyobb hatást a teológusokra és a tudományra. Jünger kreatív gondolkodásra nevelte hallgatóit, ezáltal felébresztette bennük az élő Isten titokzatos volta fölötti örömet, és az embereket arra az útra állította rá, ami leginkább megfelelt Isten szeretetének.”

■ OROSZ GÁBOR VIKTOR

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológia Tanszékének egyetemi tanára.

Az írás a szerző Caritas capax verbi – Eberhard Jünger és a nyelvben hozzánk érkező Isten címmel a Teológia és nyelv című kötetben (szerk.: Bácskai Károly, Szűcs Kinga, Orosz Gábor Viktor; Evangélikus Hittudományi Egyetem – Luther Kiadó, Budapest, 2022) megjelent tanulmányának rövidített, szerkesztett változata.

Pünkösdi előkészület az imádság útján

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: SHUBHANKAR BHOWMICK / UNSPLASH.COM

Uram! Pünkösdkor nagyon látjuk, mennyire gyengék vagyunk. Szegény a fantáziánk. Nincs ötletünk. Csak szokásokat erőltetünk, és tőlünk idegen szavakat morzsolunk. Adj nekünk szabadulást a régi terhek alól! Adj nekünk ébredést álomból és fásultságból! Adj nekünk tartalmat és mai kérdésekre adott feleletet! Mozgass meg minket, mert mi már csak egy helyben topogunk, állunk és várunk... Kiegyezett küldötteid vagyunk, üresek. Tölts fel minket ma erőddel, adj megragadó szavakat! Segíts levetni a forma kényszerét, a keretek rabságát és az öngazság ólomsúlyát! Engedd, hogy úgy induljunk szolgálatunkba a mai napon, hogy hálát adjunk neked, amiért meghallgatsz és megszabadítasz minket.

Szentlélek Isten! Örülök, hogy láthatom az Úr kapujának szépségét. Pünkösdi kapuidon segíts bemennünk! Hadd vigyük magunkkal gondjainkat, fájdalmainkat és terheinket. Engedd, hogy eléd vigyük környezetünk nyomorúságát. Az emberi élet pusztulását. Az élő, érző világ sebeit. Súlyos terhekkel érkezünk hozzád, és nincs más kapu, amelyen a gyógyulás reményével beléphetnénk. De tudjuk, mert hallottuk és megértettük, hogy nálad van erő életünk megújítására. Tárd szélesre kapudat, hogy sokan érkezzenek velünk együtt. Adj kisugárzást szolgálatunknak, hogy ma élő tanúid sokasodjanak. Szentlélek Isten! Örülök, hogy láthatom az Úr kapujának szépségét. Pünkösdi kapuidon segíts bemennünk!

Szentlélek Isten!

Pünkösdkor nevelj minket meghallgatásra és türelemre.

Pünkösdkor ébressz föl minket tanúskodásra és vigasztalásra.

Pünkösdkor indíts minket elszakadásra és rátalálásra.

Pünkösdkor állítsd helyére életünket, hogy másokat is segítő küldöttek lehessünk.

Tanács és bátorság

őrzés és vigasztalás

meglátás és felsegítés

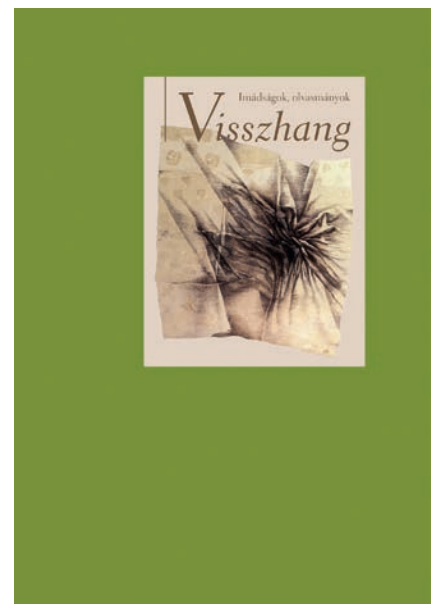
vezetés és hazatalálás

legyenek a mi pünkösdi kincseink és a te ajándékaid,

Szentlélek Úristen!

Istenünk! Nagyon nehéz jó tolmácsként élni a világban. Ne engedd, hogy elrontsuk üzeneted eredeti szépségét és tartalmát. Segíts minket sokkal jobban ráhangolódni a te szavadra és akaratodra. Mutasd meg nekünk azt a nyelvet és formát, amelyet kortársaink értenek és elfogadnak. Küldj el minket új területekre és szokatlan helyzetekbe is jól érthető és vigasztaló szavakkal. Vedd el tőlünk a megszokottság és a sablonosság nyomorúságát, hogy újult lelkű, friss erejű szószólók lehessünk.

Urunk! Sokan vagyunk idősök tempomodban. Nagyon hiányzik a fiatalok lendülete és szolgálata. Adj nekünk vonzóbb életformát. Adj szívünkbe nagyobb megértést a fiatalabbak iránt. Önzéstől és önféltéstől szabadíts meg minket. Az igazi örökséget add kezünkbe, hogy azt adjuk tovább a minket követő nemzedékeknek, ami építi a lelket, ne azt, ami megüli. Segíts megfogni a kicsik és gyermekek kezét, hogy a nagy hangzavarban és embertelen tömegben le ne sodródjanak utadról. ■

Az írás részlet a *Visszhang - Imádságok, olvasmányok* című imádságoskönyvből. Szerkesztette: Szabó Lajos. Luther Kiadó, Budapest, 2019

MÁJUS UTOLSÓ VASÁRNAPJA GYERMEKNAP

Énekekkel és imával becsöngetve a Jóistenhez

*Hazay Annamária fejlesztőpedagógussal kötődésről,
a zene és a hála gyógyító erejéről*

„Kérsz tojást?” – fújja fel az arcát és tartja bent a levegőt, rövid hatásszünet után meg kipukkasztja. Aztán dúdol. Szól a nótá halkan, majd rázendít – hangos már „Ancsa néni” éneke. A zenés gyermekfoglalkozásokon az édesanyák a dallamok szárnyán szabadulnak ki a hétköznapi mókuskerekéből, míg a gyerekek vígan masíroznak fel-alá, táncolnak, hangszert próbálnak, közösségben vannak... Hazay Annamária ízig-vérig pedagógus, zenész. Amikor este a monitoron – óriás plüssmackójának társaságában, a kandalló előtt – mesél és zenél, az ember megéletheti az „elég jó” szülőiséget, tudva, nemcsak kiváló szakmai felkészültséggel és rengeteg kisgyermekes tapasztalattal, de szívvel-lélekkel ad át valami értékállót a gyerekeinek. A szakember érzékletesen mesél a hivatásáról.

– Élő adásban a járványhelyzetnek „köszönhetően” láthatták-hallhatták tartalmas Facebook-bejelentkezéseit, és meríthettek belőle erőt a kisgyermekes családok. A műfajt azóta professzionális szintre fejlesztette. Mi motiválta ebben?

– Amikor a Covid beköszöntével először mondtam például egy hangutánzó szériát *live-ban* [a közösségi médiában, élő adásban – a szerk.], és konstatáltam, hogy egyedül bégetek, ugatok a nappaliban, akkor azért jót nevettem. Fontos

a gátlásokat feloldani. A beszédfejlesztésben nagyon jelentős szerepe van az összes hangutánzónak, mondókának. Nekem ehhez muszáj elnagyolva mutatni a gesztusokat, hogy aztán otthon az anyukák is ki merjenek lépni a komfortzónájukból. Fantasztikus emlék egy gyerekeknek, amikor anya bohóckodik, és együtt nevetünk! A szavakat meg kell rágni, artikulálni kell, úgy lesz hangulata, íve, forgatókönyve egy mondókának, játéknak.

– **Miért fontos ez?**

– A gyerekeknek ez a tizenöt másodperc olyan, mint nekünk egy színházi előadás. Van egy kezdete, fokozódó feszültsége, majd eljön a katarzis és végül a feloldás. Nagyon fontos az ismétlés: még egyszer és még egyszer átélni – már rákészülve is. Egy ölbéli játékot legalább ötször-hatször el kell játszani.

– **Lendület és jókedv árad önből, pedig nagy váltás után beszélünk: új fejezetet nyitott a zenei gyermeknevelő tevékenységében.**

– Sok változás volt az életemben, és sok minden talált rám ebben az időszakban. Például lett egy saját gyerekzenekarom is, a Kék Katica, amely egy barátom gyerekverseinek spontán megzenésítéséből született, mindenféle előadói ambíciók nélkül, játékból. Most meg már fellépni hívnak többek között a Gyerekszigetre...

– **Honnan ered ez az életöröm?**

– Apai és anyai ágon is evangélikus vagyok. Az anyai nagyapám – egy háborút, Szibériát megjárt veterán katona – presbiter volt a Ferencvárosban. A sok megaláztatás és nélkülözés után óriási kapaszkodót jelentett számára a Jóistennel való kapcsolatot. ►

Nekem gyönyörű gyerekkori emlékeim vannak a nagyszüleimtől: ha leejtettem egy kenyeret, a nagymamám fölvette, megcsókolta. Mindig hálát mondtunk étkezés előtt, lefekvés előtt letérdelve, kezeinket összetéve elmondtuk a *Miatyánkot*, a nap zárásaként pedig a nagymamám elénekelte az *Evangelikus énekeskönyv* egyik altatódalát, az *Ez a nap is csendesen-t* [EÉ 125]. Mindennap kapcsolatban vagyok a Jóistennel. Vele fekszem, vele ébredek. A *Miatyánkkal* „becsöngetek”, és utána minden kicsi dologért hálát tudok adni. Vallom, hogy minden napra van valami ünnepelnivaló.

– Ezek szerint a hitnek és a zenének is hagyománya van az életében.

– A szüleim is zenetagozatos általános iskolába jártak Rákosligeten, aztán oda jártunk mi is a testvéreimmel, később az én gyerekeim is. Otthon mindig volt valamilyen hangszer, furulyázní például autodidakta módon tanultam meg, bár fordított kézzel. [Nevet.] Az édesanyám főzés, takarítás közben is énekel. Nagyon jó pedagógusaim, fantasztikus óvónőim, nagyszerű énektanáraink voltak. Ők mind olyan mintát adtak, ami teljesen egyértelművé tette, hogy pedagógus leszek. Ezt már óvodáskoromban tudtam.

– És valóban, míg testvérei – egy nővér, két fivér – a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban tanultak, ön az óvónőképző szakközépiskolába ment.

– Ráadásul úgy, hogy mi voltunk az utolsó évfolyam, aztán megszüntették a szakközépiskolai óvónőképzést. Felsőfokú tanulmányaimat Budapesten, a taní-

tóképző főiskolán kezdtem, aztán férjhez mentem. Még abban az évben a sárospataki óvónőképzőbe is beiratkoztam, amit már nagy pocakkal fejeztem be. Később a budapesti pedagógiai intézetben több tanfolyamon vettem részt, fejlesztőpedagógiát, tehetséggondozást tanultam, de itt tanultam klasszikus gitározást is – a bontott játék kiszínesítette a még csak pengetős, tábortűzi hangulatú akkordjaimat. Az volt a tervem, hogy olyan óvoda-iskolát keresek, ahol hároméves kortól tízéves korig végigviheti egy pedagógus a gyerekek oktatását. Ehhez mindkét végzettségem kiválóan passzolt.

– Az anyaság alapjaiban változtatta meg az életét, és új minőségben lépett a munka területére, a kezdeti elképzelésekkel ellentétben: az édesanyák elé.

– Amikor a kisebbik gyermekem is óvodás lett, akkor kért föl egy művelődési ház, hogy óvodásoknak tartsak zenefoglalkozást. *Muzsikus mesterek* volt a nevünk, hatvan perc keretében fél óra zenei és fél óra kézműves-foglalkozást tartottam. Nagyon szerettem. Később egy másik művelődési háztól kerestek meg, hogy egészen piciknek is tartanék-e foglalkozást. Kezdetben két és fél, háromévesekről, vagyis majdnem óvodásokról volt szó. Aztán a legelső alkalomra megérkezett tíz anyuka karon ülő, egyéves gyerekekkel... A népi játékok, körjátékok így rögtön kiestek a repertoárból, borsót főztünk, énekelünk, de hiányérzetem volt. Hazamenve egyből az internetet kezdtem bújni, és rátaláltam Gróh Ilonára, a hazai *Ringató* mozgalom alapítójára, aki ekkor Szekszárdon és Bu-

dapesten tartott foglalkozásokat. Hozzá fordultam módszertani segítségért. Aztán az ősszel induló első tanfolyamának első jelentkezőjeként a kezdetektől benne voltam a *Ringatóban*.

– Végül tizennégy év után a saját útjára lépett, ahová sokan követték. Létrehozta a *Mit énekelj otthon a lurkókkal?* oldalt és közösséget, amely május 1-jén lett hároméves. Mi motiválja ebben a, mondhatjuk, missziós tevékenységben?

– A tiszta forrás nálam is jelszó, de nem kizárólagosan. Fontos értékálló dalokat énekelni, a gyökerekhez vissza lehet általuk nyúlni és megtanulni bízni az őseink tudásában. A lelki táplálék minősége ugyanolyan fontos, mint annak az ételnek a minősége, amit a gyerekek tányérjára teszünk. Elsődleges misszióm, hogy az édesanyák merjenek énekelni. Az éneklő ember energetikája megváltozik, a legbiztonságosabb közeget tudja megteremtetni. A többi, például az információátadás már csak ráadás. Az első foglalkozásra jellemzően a gyermek kedvéért érkeznek az anyukák, aztán rájönnek: ahhoz, hogy varázsolni tudjunk, ők is kellene. Nagyon szép pillanat, amikor közösségben elénekelünk egy dalt, és valakiben felidéződik egy régi emlék, akár az édesanyjának, nagymamájának az éneke. Ő maga már szintén anyaként adhatja tovább ezt a dalt – ez egy egészen más minőség.

– A népdaloknak lelkük van, az őseink éltették őket – vagy épp a dalok éltették az őseinket. És persze az énekelte verseknek is lelkük van – pláne, ha a szerző Weöres Sándor vagy Csukás István...

– Azért is a népdalok világához nyúlunk leginkább, mert abban mozgunk a legtothosabban. A gyerekek ösztönösen érzik a népdalok lüktetését. A reper-toárom hatvan-hetven százaléka népdal, a többi klasszikus művekből áll. Sebő Ferentől sokszor idézem, azért van a magyar nemzetnek ekkora népdalrepertoárja, mert a magyar emberek nem beszéltek az érzelmeikről, hanem kiénekeltek magukból. Benne van a neveltetési kultúránkban, hogy legyen tartásunk, ne dicselkedjünk, és ne beszéljünk a hiányainkról. De énekelni lehetett mindezekről. Ez persze a kétszáz évvel ezelőtti életézés, most már sokkal többet panaszkodnak az emberek. Nyilván amiatt is, mert kevesebbet énekelnek... Ha nem is értjük egy dal nyelvét, akkor is hat ránk. Nem tudjuk, miről szól pontosan, mégis megfacsarja a szívünket. A dallam egyetemessége behálózza a világot, a közös ének minden nemzetet összekapcsol. Egy gyerekdal magyarártásakor nem minden esetben műfordítás történt, például *A bundám szőrös, kócos, és a talpaim nagyok* svájci dallam megihlette Czukás Istvánt, jöllehet az eredeti szöveg egész másról szól.

– **A foglalkozásain felcsendülő dalok mindig az évkörhöz, az aktuális egyházi ünnepkörhöz igazodnak, segítenek a hangolódásban.**

– Minden évszaknak megvannak a maga ünnepei, amelyekre az ember lelkiileg is rákészüli. A tavasz érkezése is gyönyörű, nem beszélve a húsvétról, anyák napjáról és a pünkösdről. Ha ezeket dalba is foglaljuk, jobban megragadnak a gyerekekben, sokkal nyitottabbak lesznek a

természet változásaira, az ünnep üzenetére. Fontos szerepük van a napi rituáléknak is, ezeknek érdemes megteremteni a közegét. Az este folyamata minden kisgyerekeknek kicsit félelmetes: leszáll a sötét, és tudja, egyedül lesz reggelig. Az összebújás és a mesélés mellett az éneklés is sokat segít.

– **A koraszülöttsztyályokon lassan tíz éve tartó szolgálatának, *A te hangodat ismerem* perinatális zenei programnak a keretében a legkisebkekkel is foglalkozik. Tudományos kutatások igazolják, hogy az édesanya énekhanga a zenetérapiában a leghatásosabb a koraszülöttek vagy a beteg újszülöttek gyógyításában.**

– Fejlődésének igen korai szakaszában észleli a legelső hangokat a mag-

zat. Az anyaméh biztonsága nagyon meghatározó: meleg burok vesz körül, dobban az édesanyánk szíve – lökést érzünk, egyenletesen lépked –, a magzatvízben himbálódzunk, a vérkeringés surranásait halljuk... A világra jöve az adja a legnagyobb biztonságot, ha valamilyen formában továbbra is kapjuk

ezt az egyenletes lüktetést, akár úgy, hogy az anyánk ringat és énekel, akár höcögget [*ének, mondóka ritmusára föl-le emelgeti, lovagoltatja a gyermeket – a szerk.*]. Volt egy igen nehéz időszaka az életemnek: rövid időn belül nagyon sok édesanya veszttette el a gyermekét a környezetemben. Ma már látom, azért kellett ilyen sok drámát látnom, hogy megértsem: idővel a gyermekeikért aggódoó édesanyáknak fogok segíteni. Ma is rengeteg gyásszal, gyermekeiket elvesztő édesanyákkal találkozunk *A Te Hangodat Ismerem* Alapítvány munkatársaival [*Annamária nővére, Hazay Tímea a perinatális zenei program vezetője – a szerk.*]. Nekünk azonban az erőt kell képviselnünk a hitbe kapaszkodva, hogy reményt adhassunk. Az éneklés szerepe ebben kulcsfontosságú. Az anyja hangját hallva javulnak a kisbaba vitális paraméterei. Amikor énekel, nem tudsz félni, nem tudsz haragudni, ezek a központok ugyanis olyankor kikapcsolnak az agyunkban. A koraszülött intenzív osztályon erre ösztönösen ráéreznek az anyukák, amikor megkapják csepp gyermeküket kenguruzásra: dúdolnak, ringatnak, csettegnek, nyugtatgatnak. Ez az öngyógyítás egyik formája is.

■ KINYIK ANITA

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

A templomi küszöbfrász

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: ROWAN FREEMAN / UNSPLASH.COM

Pünkösöd üzenete nemcsak az, hogy a Szentlélek bárkit képessé tehet felfedezni a hitben rejlő kegyelmet, hanem az is, hogy képessé válhatunk tanúságot tenni és másokat is a Krisztushitre invitálni.

Küszöbfrász – először a múzeumokkal kapcsolatban találoztam ezzel a meghökkentő szóval. Egy kiváló művészettörténész meglátása szerint nagyon sokan tartanak ma attól, hogy átlépjék a múzeumok küszöbét – különösen, ha kortárs kiállítás látható a termekben. A szó hallatán egyből az egyházra asszociáltam. Nálunk is él ez a fogalom, sőt elképzelhető, hogy többtartalmat is hordoz. Hiszen gyakori aggály, hogy nemcsak „kívülről”, hanem „belülről” is magasnak láthatjuk a küszöböt.

Ma sokaknál kényes téma a templomba járás. Vannak, akik kijelentik, hogy kizárólag kultúrtörténeti érdeklődésből hajlandók – nem istentiszteleti időben – belépni egy szakrális térbe.

Mások ettől is elzárkóznak. És vannak, akik szívesen átlépnék a „küszöböt”, várják a találkozást, a közösség megélését, nyitottak az istenkapcsolatra, de „magasra épített küszöbvel” találják szemben magukat, olyan környezettel, amely nem befogadó, nem invitál, hanem feltételeket szab az érkezőnek. Igen, az egyház közege is akadályos tud lenni annak, hogy érdeklődők, keresők, közösségre vágyók otthonra találjanak benne.

A küszöb másik oldalán az istentiszteleti közösség tagjai állnak. Az ő számukra is számos kérdést vet fel a tárt ajtó. Vajon alkalmasnak gondolják-e magukat arra, és feladatuknak tartják-e, hogy tanúságot tegyenek Isten szeretetéről? Van-e kellő bátorság odalépni másokhoz Isten igéjével? Képes-e a gyülekezet invitáló és vendégszerető lenni? Ezek az elsősorban hátrításként tűnő kérdések valójában a közösség identitásának lehetnek önvizsgálati témái. A konfirmáció és az elköteleződés évében pedig különösen is azokká válhatnak.

Tény, hogy szükség van küszöbre, egy határra, amely elválasztja a szentet a profántól. Erről nem érdemes lemondani. Azt azonban ajánlatos felismerni, hogy a keresztények közössége nem egy zárt „elit klub”, sokkal inkább olyan gyülekezet, amelynek a tagjai nem csupán istentiszteleten, egyéni imádságban, hanem a „küszöb túloldalán” is megélik a hitüket. Ez azt jelenti, hogy nemcsak mernek, hanem meggyőződésükből kifolyólag hétköznap is keresztényként akarnak élni, és ezt az ismeretüket nem zárják el mások elől. A hit ugyanis egyben kultúra is. Olyan életszemlélet és viselkedés, amely felvállalt, ezáltal a körülöttünk lévők számára is látható. Nem vallásos kérdésben ölt testet, hanem a másikkal fordul, a szelídség, a szeretet által érződik.

Ugyanakkor a kereszténység lényege nem szűkíthető le a jó cselekvésére. Sokkal inkább azt feltételezi, amiről Dietrich Bonhoeffer mártír evangélikus teológus vall: „Hasonlatosnak lenni az emberré letthez azt jelenti: valóban embernek lenni. [...] A valódi ember se nem megvetés, se nem istenítés tárgya – hanem Isten szeretetének tárgya.” Anselm Grün bencés szerzetes pedig így vélekedik: „Az ember szépnek teremtett. Nem szabad eltékozolnia, amije van, hanem magára kell öltenie, hogy belső szépsége kifelé is megnyilvánulhasson.” Ezért ne maradjon csendben, de harsogó, önmutogató se legyen a hitvallásunk. Hitelesen szólni és élni – ez életünk legnagyobb kihívása.

Az első pünkösödkor a tanítványok átlépték a maguk küszöbét, és Krisztust felvállalva fordultak az őket körülvevőkhöz. Nem a félelmeikkel voltak elfoglalva, nem is nagyságra és elismerésre törtek, hanem teret adtak a Szentlélek munkájának. Ezáltal legyalulták lelkük küszöbét, hogy az átléphetővé váljon ne csak a másik, a „kinti”, hanem önmaguk, a „benti” ember számára is. Testvérszeretetük sokak számára vált élő vízzé.

Nekünk is lehetőségünk van arra, hogy hitünket ne csak vasárnapról vasárnapra vagy kizárólag elvonulva éljük meg, hanem a gyülekezet építőivé váljunk. Ne sátrat építsünk (Mt 17,1-13), hanem a hétköznapokban is sugározzuk a szeretet evangéliumát. Élünk „valóban emberként”, ezáltal szeressük Istenhez, templomhoz, gyülekezethez embertársunkat.

■ GALAMBOS ÁDÁM

PALKÓ GYÖRGY / MAGYAR NEMZETI GALÉRIA / SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

A természet és a színek hitvallója

Csontváry–kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

Közös kiállítással ünnepli Csontváry Kosztka Tivadar születésének százhetvenedik évfordulóját a Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria és a pécsi Janus Pannonius Múzeum. A grandiózus tárlat nem csak Csontváry művészetét mutatja be, arra is példa, hogy miként lehet egy szinte minden alkotást ismerő közönség számára katartikus élményt nyújtani.

Nagyszabású, Csontváry Kosztka Tivadar (1853–1919) életművét reprezentatívan felölelő kiállítást tekinthetünk meg a Szépművészeti Múzeumban. A tárlat kurátorának, Gergely Mariann-nak köszönhetően negyvenöt alkotást mutatnak be, nemcsak kronologikus rendben, hanem a művész látásmódját is érzékeltetve. Az érdeklődők így betekintést nyerhetnek abba az ars poeticába, melyről Németh Lajos művészettörténész is ír a *Csontváry* című könyvében: „Nem csupán festő akart lenni, hanem filozófusként fürkészni kívánta a lét titkait, hódolni a mindenk föléllévő Természet fenségének, ítéletet mondani elkorcsosult koráról, és a történelem

ítélőszéke előtt nagyszerű tanúságtétellel felmenteni a szeretett népét és nemzetét.”

Valóban, ezzel a kiválasztottságérzéssel, elszánt lelkiállattal állt neki Csontváry a festésnek, és alkotta a szépre és jóra törő képeit. Alkotásaiban nemcsak az ellentétes színekre épített harmóniával, hanem a szép keresésének és bemutatásának igényével is találkozhatunk. Olyan alkotásokkal, amelyek nem sorolhatók szorosan a korra jellemző művészeti irányzatokhoz. Németh Lajos szavaival: „Hatalmas lobogás, fenséges nyugalom, a teljesség érzetét ébresztő lezártág, a harmónia és a tragikus vergődés egyformán megfért életművében.”

Csontváry mesterien ötvözte a látottat, tapasztaltat és elképzeltet, ezáltal mutatva túl a hétköznapin.

SÉTA EGY ÉLETMŰ KÖRÜL

A kiállítás a kezdeti évek műveivel indul, a patikusból festővé avanszáló Csontváry korai alkotásait mutatja be. Megdöbbentő a *Süvöltőt leterítő karvaly* (1893) vagy az *Almát hámozó öregasszony* (1894 körül) festményeket a voltaképp pályakezdő művész alkotásaiként látni. Ezek a festmények ugyanis nem csupán megelőlegezik, de már magukban hordozzák azt a kifinomultságot, mely a későbbi fő művekben ér majd valódi tetőfokára. A tárlat egyik különlegessége az a grafikai anyag, amely Hollósy Simon müncheni rajziskolájához köthető. Csontváry művészetét nagyban finomította az 1894-es tanulóév, melynek fennmaradt alkotásai azért számítanak kurióznak, mert érett művész munkáit tükrözik. ▶

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR: MAGÁNYOS CÉDRUS (1907) - SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM / MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Továbbá a természettel fiatal korától szoros kapcsolatot ápoló Csontváry tájképeivel ismerkedhetünk meg. Az alkotások túlmutatnak a természet szeretetén, annak tiszteletét is jelzik. Csontváry a tájképek kapcsán írja: „Minden embernek szüksége van a szélesebb látókörre – hogy többet lásson, s figyelemmel legyen az isteni természetre.” Ezekről a képekről

állapítja meg a kiállítás katalógusában Bellák Gábor művészettörténész: „Az élő természet más és más formában ugyan, de ez ott lüktet Csontváry valamennyi képén. A furán gyűrődő sziklaalakzatokban, a felhők szárnyas formáiban, a vízesések állatformákra emlékeztető víznyalábjában, a dombok, hegyoldalak mozaikszerűen összepréselt színfoltjaiban, a merészen

rövidülő terekben...” Itt látható többek között a *Vihar a nagy Hortobágyon* (1903), a *Selmecbánya látképe* (1902), a *Római híd Mosztárban* (1903) vagy a *Jajcei vízesés* (1903). Ezek a több művészt is megihletett alkotások egyrészt bemutatják, hogy Csontváry mennyire érzi a természetet, másrészt rámutatnak, hogy miként lehet a teremtett világban megélt létélményt a művészet eszközeivel mások számára is át- és megélhetővé tenni.

Így jutunk el a méretükben is, és az életmű tekintetében is legjelentősebb művekhez. Ezek kapcsán jegyzi meg Szigethy Gábor a Csontváry önéletrajzát tartalmazó könyv szerkesztőjeként: „Megtalálta a napút színeket: világító sárgát, lángoló pirosat, fájdalmas rózsaszínt, borzongató kéket. Csontváry Kosztka Tivadar birodalmában tombol a napfény. Taormina romjain lángol-világít az ég a lemenő napfény sugaraitól. Baalbek Naptemplomának hat hatalmas oszlopa napként ragyog.”

BIBLIKUS ALKOTÁSOK

Tágabb értelemben véve természetesen a tájképek is kötődnek a biblikus tematikához, ez alkalommal azonban három meghatározó Csontváry-alkotást emelünk ki.

A *Mária kútja Názáretben* (1908) nemcsak a maga több mint tizenöt négyzetméteres nagyságával válik kimagasló

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR: RÓMAI HÍD MOSZTÁRBAN (1903) - JANUS PANNONIUS MÚZEUM

alkotássá, hanem letisztult üzenete miatt is. A kép előterében a bibliai Máriára utalást a liliomot tartó asszony fokozza, valamint maga Mária is kékbe öltözött, ami további utalás az ő tisztaságára. Bár a festmény elsődleges üzenete kézenfekvő – azt a kutat ábrázolja, ahova Mária járt vizet meríteni –, mégis érződik, hogy az alkotás jelentése ezen túlmutat: az élő

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR: MAROKKÓI TANÍTÓ (1908) - SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

víz Jézus szimbólumává válik. Ezért annyira hangsúlyosak a vízzel telt edények, a mozgás, az, hogy a kúthoz (Krisztushoz) nemcsak érkeznek, hanem az élő vízből merítve később útjukra is indulnak az emberek. Így válhat a festmény egyszerre hitvallássá és a misszió szimbólumává a keresztények számára.

Hasonlóan sokrétű A *panaszfal bejáratánál Jeruzsálemben* (1904) című alkotás. A helyszín itt is konkrét, a kép üzenete azonban szintén elvonatkoztatott. A több mint hatvan szereplő mind külön karaktert szimbolizál, jelezve egy egyetemes Úrhoz fordulást, illetve annak igényét. Felismerhetjük általa a másikat, de önmagunkat is. Németh Lajos állapítja meg: „És nemcsak az arcok, hanem a kezek jellemzése is döbbenetes. Gögös és fáradt, beszédes és néma kezek.”

Csontváry vallásos témájú alkotásai közül talán a legkiemelkedőbb a *Fohászokodó Üdvözítő* (1903). A megannyi jelentést hordozó mű centrumában Jézus látható. A körülötte lévő tér kifejezi: minden őhozzá viszonyul, rajta keresztül érhető. Tőle balra Mózes a két kőtáblával. Ez a kapcsolat rámutat, hogy eljött a Messiás, aki betölti a törvényt. A kép előterében a nép a maga bizonytalanságával. Egyes

értelmezések szerint ők szimbolizálják a tanítványokat, mások állítják, hogy ők azok, akik elfordulnak a kegyelmet adó szeretettől. Ami biztos, hogy ők vannak hozzánk, nézőkhöz a legközelebb. A mű jobb felső harmadán templom látható, oda tartó alakokkal. Ez is számos értelmezési lehetőséget rejt magában. Mivel az emberek nem a Messiáshoz közelednek, ez jelentheti azt, hogy az egyház mint intézmény távolodik a lényegétől. Ezt az értelmezési lehetőséget Csontváry Kosztka Tivadar számos írása és élménye felerősíti. Ebből a megközelítésből Jézushoz legközelebb a fejüket sírra tévő alakok vannak a cédrus alatt. Ők jelképezik a Krisztus-hívőket. Ugyanakkor a templomhoz közeledők és maga a templom jelentheti azt is, hogy a sír fölé emelkedő templom már nem földi hely. Erre utalhat a templomból kiáradó tiszta fény is. Ez esetben a sírra hajtott fejű alakok utalhatnak arra, hogy Krisztus áldozatából épül az új gyülekezet.

KÉSŐBBI REMEKMŰVEK

A kiállítás záró szekciójában a festői életmű későbbi sorsába nyерhetünk betekintést, és olyan műveket láthatunk, mint a *Zarándoklás a cédrushoz Libanonban* (1907), a *Marokkói tanító* (1908) vagy a *Magányos cédrus* (1907). Utóbbiról alapította meg Pilinszky János: „...minél nyilvánvalóbb e kép csodája – hisz a megnyilvánulás a lényege –, annál titokzatosabb is. »Nyílt titok« – ahogy Goethe mondta a remekműről. Színei élénkek, de valójában belülről izzanak, egy megjelölhetetlen, lokalizálhatatlan fényforrástól: az ártatlan mindentudás napjától, a lélek erejétől.” (Csontváry olvasásakor)

A Szépművészeti Múzeumban látható életmű-kiállítás tovább erősíti, sőt ki is tágítja Pilinszky megállapítását. Csontváry valamennyi műve mögött felfedezhetjük a lokalizálhatatlan fényforrást, és arra is rádöbbenhetünk, amiről a százhetven éve született festőművész vall: „Maradandó alkotást csak az igazságból meríthetünk, az igazságot csak az Istentől nyерhetjük.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

Csontváry 170. A kiállítás a budapesti Szépművészeti Múzeumban július 16-ig, a pécsi Janus Pannonius Múzeum Csontváry Múzeumában augusztus 1-jétől november 5-ig látható.

KIS ÉS NAGY PALEONTOLOGUSOK ISTEN NYOMÁBAN

Memóriajáték csomagáron!

Szórakoztató dinós tények, bibliai idézetek, önismereti játékok és beszélgetésindítók 5–10 éves gyerekek és az egész család számára. A könyv és a memóriajáték külön is megrendelhető, csomagáron azonban még kedvezőbb áron.

LUTHER
KIADÓ

Könyvesboltunk:

1085 Budapest, Üllői út 24.

Webáruház:

lutherkiado.hu

JÚNIUS 4. – A NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJA

Gyásznap és igazság

Háromévesen voltam először Erdélyben. Vannak emlékeim alig néhány évvel későbből Kassáról is. Tizenkét évesen, 1990 nyarán, alig néhány hónappal a „véres március” után pedig Marosvásárhelyen idézték fel barátaink az emberéleteket követelő szörnyű eseményeket.

Június 4. Gyásznap. Egy ideje hivatalosan a nemzeti összetartozás napja. Utóbbi nehezen fogadtam el, mert egészen kicsi korom óta tisztában voltam az azzal, hogy mit jelent a magyarság számára Trianon, és nem akartam, hogy június 4. ne kizárólag gyásznap legyen. Idővel aztán arra jutottam, hogy amiképpen a gyász hétköznapi, személyhez kötődő

identitás megélése a látványos külsőségek irányából elmozduljon a belső tartalom felé. Nekem is volt nagy-magyarországos pólóm, pulóverem, ilyen matrica is az autómon. Idővel aztán egyre többször tapasztaltam, hogy ezeket a szimbólumokat olyan emberek is használják, akiknél nem érzékeltem a magyarság kevésbé látványos, de annál mélyebb megélését, ezért az országhatárokon átívelő magyar nemzet ilyen módon való megjelenítését elhagytam.

Szimbólumokat magunkon viselni, üzeneteket ezeken keresztül közvetíteni felelősségteljes dolog, hiszen a közvetítő személye, viselkedése befolyásolhatja

más az eszükben, mint a magyarság eltiprása. (Tudom: ezt nem üzeni a Nagy-Magyarország-térkép, és nem feltétlenül gondolják így mindannyian azok sem, akik használják, ám az aligha vitatható, hogy él ez a vélekedés köztünk, magyarok között.)

A kulcs az igazságra való törekvésben rejlik, mert „az igazság békét teremt, és az igazság a nyugalmat és a biztonságot szolgálja örökké” (Ézs 32,17). Az igazság pedig maga Jézus. Nem valami képletes módon, hogy ő valaki, aki szép és igaz dolgokat mondott, hanem abban a formában, hogy – mint földi szolgálata során kijelentette – ő maga az igazság. Keresztényként, keresztény magyarként rá kell tekintenünk, általa kialakítani magunkban az igazságkeresés olthatatlan vágyát, egyúttal engedelmessé válni a nagy parancsolatnak, a felebaráti szeretetnek is.

Hálás vagyok érte, hogy olyan ismerősöket, barátokat, rokonokat vihettem el Erdélybe, akik akkor velem jártak ott először, hiszen az ő élményük számomra is hatalmas élményt jelentett. Ráadásul Erdély, azon belül is Székelyföld számomra több mint egy ezeregy száz éve magyarok lakta terület, ahol barátaim élnek. A hitre jutásom idején, 2010-ben Székelyföldön is megmutatta magát nekem az Isten.

Az ősz végén már nagyon csípős volt az este a Kis-Küküllő völgyében. Székely barátunk nagy magabiztossággal állította: hiába reménykedünk, biztosan nem fog havazni. A szabadban főztünk, a bogrács alatt ropogó tűz jó meleget csinált, de a hideg ellen még pálinkával is védekeztem. Én kicsit túlvédekeztem magam. Nem hangoskodtam, nem kószáltam el, egyszerűen csak nyugovóra tértem. Hajnali három óra lehetett. Felkeltem, az ablakhoz léptem. Végtelen nyugalom volt. Olyan, hogy csak a csend hallatszott. Hullott a hó. Magyarok kicsi házai, s a szürke, kanyargós utca hófehér volt. Elmosolyodtam: Gyurika tévedett. Abban a pillanatban csak én voltam ott és az Isten.

■ BALCZÓ MÁTYÁS

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

értelmezése szerint funkcióval bír, mint annak az eszköze, hogy a tudatunkban, lelkünkben fel tudjuk dolgozni valakinek az elvesztését, úgy hasonlóan kellene tekinteni a mi nemzeti gyásznakra is. Ami semmiképpen nem a felejtést jelenti, hanem a gondolkodásbeli változást.

A nagy-magyarországos zokni létezésével másfél évtizede szembesültem. Ez a megdöbbentő ruhanemű is arra irányította rá a figyelmemet, hogy az életkor előrehaladtával, a tapasztalatok, új információk által szélesedő értelemmel érdemes arra törekedni, hogy a nemzeti

a szimbólum értelmezését. Meggyőződésem, hogy a magyarság jövője szempontjából nem célravezető, ha a sérelmi politizálást folyamatosan felszínen tartva áldozati szerepbe helyezzük magunkat, amelyben minden egyes lényeges kérdésben nekünk és csakis nekünk lehet igazunk, a másoknak pedig egyáltalán nem lehet igazsága. A magyar jövőt ásuk alá, ha abban élünk, hogy mi vagyunk a jók, az Isten által kedvelt, különleges nép, a szlovákok, szerbek, románok, ukránok pedig a rosszak, a gonoszak, akiknek évszázadok óta nem jár semmi

A jézusi most

Préd 3,1–8

Valóban elhisszük? Valóban megvan bennünk az a bizalom, az a hit, mely úgy tekint életünk eseményeire, történéseire, mint amelyek mind Isten égíse alatt, Isten ege alatt, az ő akaratából, az ő beleegyezésével történnek, vagy sem? A *prédikátor könyvének* szerzője egy hitvallást tár elénk, egy szent meggyőződést, mely szerint mindennek, valóban mindennek, ami történik, annak Isten által megsza-bott ideje van. Nagyon erős vallomás ez a szentírótól, hiszen ebből nemcsak az következik, hogy semmi sem történhet meg Isten „jóváhagyása nélkül”, de az is, hogy az ember nem rendelkezik az ideje felett. Az ideje felett sem.

Gondolom, nem vagyok egyedül azal, hogy felkavar ez a vallomás, ha az előző évekre gondolok. Mert a karanténban, a kórházi ágynál, a ravatalnál, a digitális oktatásban, a szülőszobán, a földrengésben, a háborúban, a gazdasági krízisben is több volt bennünk a kérdőjel, mint a felkiáltójel. Mert bár óriási bizalmunk volt és van abban, hogy Isten velünk volt, és velünk van, hogy nem hagyott és nem hagy egyedül, és hogy bizony megvan az ideje mindennek, ugyanakkor lázadunk is, hogy miért kell ártatlanok millióinak meghalnia, szenvednie, nem találkozni a szeretteivel, nem megölelni őket, vagy éppen puszi helyett online integetni nekik. Olvassuk, hogy megvan az ideje a meghalásnak, a sírásnak, az öleléstől való tartózkodásnak, a gyásznak, a hallgatásnak, sokszor mégis fáj nekünk, hogy miért éppen most, miért éppen velem.

Tizennégy ellentétpár jelenik meg ebben a fejezetben. A bölcsességi irat ihletett írója mindazt összefoglalja, ami kitölti az életünket. És bizonyosan tudnánk folytatni a sort, belesűrítve az utóbbi évek tapasztalatait: Megvan az ideje az első oltásnak, és megvan az ideje a maszkviselésnek. Megvan az ideje az érintésmentes övezetnek, és megvan az ideje az érintések katarzisének. Megvan az ideje az úrvacsorára vágyakozásnak, és megvan az ideje az úrvacsora vételének. Megvan az ideje a betegségnek, és megvan az ideje a gyógyulásnak. *„Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.”*

Amikor Jézus arról beszél, hogy *„ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja”* (Mt 6,34), akkor valami olyasmi bizalmat vár el tőlünk, tanítványaitól, amely túlmutat az ellentmondásos életünkön. Amely nem kötődik időhöz és térhez, de képes beletenni az egész emberi életünket az Atya kezébe. Az ő ölelésébe, az ő atyai szeretetébe.

Tudom én, nagyon is tudom, hogy mit jelent mindent feltenni egy lapra. De Jézus tulajdonképpen ezt kéri. Keressétek először az Isten országát, és minden más csak ezután jön. Jézus azt kéri, legyen ő a prioritás, a prizma, a töréspont, a tükör, az alfa és az ómega, az élet kenyere, vize, világossága, értelme. És ez a bizalom, ez a hit az út és a kód az Isten országába.

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: SZÜCS LÁSZLÓ / UNSPLASH.COM

Jézus nem arról beszél, hogy úgyis minden el van döntve a fejetek fölött, ezért fatalista módon el lehet engedni mindent és mindenkit. Nem. Jézus nem volt se fatalista, se apokaliptikus, ő nem az életről filozofált, és még csak nem is az időről vagy a térről. Ő maga volt az élet. Ő maga az élet ma is. Aki meghirdette azt, hogy *„Isten országa közöttetek van”* (Lk 17,21). Ez maga a jézusi evangélium, mely az ő földi valóságában, tanításában, halálában, feltámadásában közénk érkezett. Közénk, akik sokszor keressük, kutatjuk, minek mikor van itt az ideje, és mikor nincs.

És bár Isten országának jelenvalósága is nagyban múlik az időzítésen, a *jézusi most* felelőssége sürgető közelségben lüktet. Nem ér rá. Most hív a szeretetre, a megbocsátásra, a megerősítésre, a megérkezésre. Mert most van szükség az irgalomra, most van értelme egy őszinte mosolynak, most várja a világ sóhajtozva és kétségbeesve a hiteles megszólalást és a jól eltalált vigasztaló mondatokat.

Megvan az ideje a hazatalálásnak. Most van. Hozzá lehet találni, haza lehet találni az Atya házába. Aki vár. Feltételek nélkül. Elénk rohan, nem kérdez semmit, csak átölel. Megvan az ideje az ölelésnek? Megvan. A *jézusi most* ez az idő. Mennyei időzítés. Higgyük el, nincs nagyobb erő annál, mint hozzá találni, hazatalálni, megtalálni azt, aki igazán szeret.

■ GÁNC S TAMÁS

Statt offener Tore

Mittlerweile ist es allgemein bekannt, dass die Kirchentüren außerhalb der Gottesdienstzeiten, bzw. dann, wenn es gerade keine Veranstaltungen gibt, geschlossen sind. In meiner Kindheit uns Jugendzeit war es noch anders. Damals kam fast niemand auf den Gedanken,

keit gegenüber einem „Haus Gottes“ nicht einmal vor Kirchengebäuden Halt macht. Darauf musste selbstverständlicher Weise reagiert werden und es wurde auch reagiert. Wie allgemein bekannt: Mit Schließungen. Das Problem scheint dadurch gelöst zu sein.

immer der Überzeugung entsprechen sollten, aus der wir handeln. Der Kirchenraum symbolisiert auch außerhalb des Gottesdienstes die Gegenwart Gottes. Viele Menschen sind motiviert, in dieser Gegenwart zu verweilen, eine Kerze in Erinnerung an liebe Menschen zu entzünden oder ein Gebet zu sprechen. Obwohl diese Funktion des Kirchenraumes in erster Linie aus der römisch-katholischen Tradition bekannt ist, gibt es durchaus viele evangelische Kirchen, die zu diesen Zwecken dienen, bzw. dienen.

Kirchenjahreszeitlich befinden wir uns in einer Zeit, in der wir Dank sagen für eine besondere Öffnung Gottes gegenüber der Menschheit, die wir in der theologischen Wissenschaft Offenbarung nennen, deren wichtigsten Ereignisse gerade in diesen Tagen erfolgten. Die Himmelfahrt von Jesus Christus, also seine räumliche Entfernung von seinen Jüngern geschah nicht ohne das Versprechen, den Heiligen Geist, den Tröster zu schicken, der die ständige Gegenwart Gottes in dieser Welt sicherstellt. Das Wunderbare in der Offenbarung, d.h. der Selbstvergegenwärtigung Gottes ist, dass sie nicht erzwungen werden kann, sondern aus freiem Willen geschieht. Wenn dem so ist, dann können wir behaupten, dass die Grundintention Gottes gegenüber der Menschheit aller Zeiten dieses Sich-Öffnen ist.

Ähnliches beobachten wir in den Berichten der Evangelien über das irdische Leben von Jesus Christus. Nicht nur Randgruppen gegenüber war er aufgeschlossen, auch vollkommen fremde Menschen sprach er an und verkündete ihnen die Möglichkeit, nach Gottes Willen glücklich und zufrieden zu leben. Auch Menschenleben, die bereits verloren zu sein schienen, erneuerte er durch seine Worte und Taten, indem er durch sie neue Perspektiven eröffnet hat. Sein Missionsbefehl, nach dem die Aufgabe seiner Nachfolger: innen im Weitertragen dieser Botschaft besteht, deutet auf die immerwährende Offenheit Gottes den Menschen gegenüber hin.

Mit unseren offenen Kirchenräumen haben wir diesem Anspruch – zumindest symbolisch, aber auch praktisch – ent-

dass der Raum oder bestimmte Gegenstände ohne ununterbrochene Aufsicht in Gefahr wären... Die Erfahrungen der letzten Jahrzehnte haben leider gezeigt, dass sich die Welt dahingehend verändert hat, dass die kriminelle Energie vieler Straftäter und die Gleichgültig-

Wir sollten uns aber fragen, ob dadurch nicht doch einiges unter die Räder kam... Aus biblischer, besonders neutestamentlicher Sicht ist jede Art von Isolation verdächtig, egal aus welchem Grund sie geschieht. Denn jedes Mal droht die Gefahr zu vergessen, dass unsere Taten

FOTO: HELENE SOUZA / PEXELO.DE

sprochen. Wenn wir dem weiterhin auf diesem Niveau entsprechen wollen, müssen wir uns fragen, wodurch wir das bisherige und nun nicht mehr existierende Angebot ersetzen oder wenigstens ergänzen wollen. Das ist eine sehr große Herausforderung, der wir uns stellen müssen.

Um ehrlich zu sein, gehört zu diesen Fragen auch die Feststellung, dass die Offenheit Gottes, die wir durch unsere Arbeit gerne abbilden, nicht nur symbolisiert, sondern auch kommuniziert werden soll. Da machen wir schöne Fortschritte, in dem die Botschaft über die Liebe Gottes, die in der Gemeinschaft, der Vergebung der Sünden, dem offenen Abendmahl oder den Predigten im Gottesdienst zum Ausdruck kommt, formal immer wieder den Anforderungen unserer Zeit angepasst wird. Die Verständlich-

keit der Botschaft war immer eine Stärke der Menschen, die in Gottes Namen redeten. Ich bin daher dafür, dass wir diese Tradition aufrechterhalten.

Die Erfüllung des Versprechens, das Jesus im Zusammenhang mit dem Pfingstfest, d.h. mit der Ausgießung des Heiligen Geistes gemacht hat, besteht eher darin, dass aus der verstandenen Botschaft in den einzelnen Zuhörern tatsächlich Glaube entsteht. Uns als Gemeinschaft gibt es viel Kraft, wenn wir das im Alltag immer wieder beobachten können, denn das ist zugleich ein Zeugnis der Wirksamkeit Gottes.

Die Zeit um Pfingsten herum ist auch die Zeit vieler Ereignisse, durch die die Gemeinde in die Öffentlichkeit tritt: Konfirmation, kirchliche Vereinsfeier, Sommerfeste und Freizeiten bezeugen, dass aus der ursprünglichen Intention

Gottes lebendige Gemeinschaften entstanden sind. Sie zeichnen sich dadurch aus, dass hier jeder Mensch Anschluss finden kann: Die Mitglieder, die das eigene Gemeindeleben bisher eher aus der Distanz beobachtet haben; Menschen, denen eine Gemeinschaft fehlt, die sie aufnimmt; Suchende, die sich von den Inhalten vielleicht noch nicht so richtig angesprochen fühlen, aber gerne dabei sind. Wir freuen uns, wenn wir mit unserer Gemeindegemeinschaft nachmachen können, was wir von Jesus Christus gelernt haben, an dessen Worte wir uns in Form der Jahreslosung für 2022 noch gut erinnern können: „Wer zu mir kommt, den werde ich nicht abweisen.“ (Johannesevangelium 6,37)

Ein gesegnetes Pfingstfest wünscht Ihnen

■ PFARRER SZILÁRD WAGNER (Wien)

„Jesus steht mit ausgebreiteten Armen an der offenen Tür. Er lädt uns ein: „Kommt herein! Setzt euch an den Tisch! Es ist alles bereit: Sehet und schmecket, wie freundlich Gott ist!“ Wir stehen als Kirche in der Nachfolge Jesu für offene Türen und offene Herzen. Wir ermutigen Menschen, einander nicht die Tür vor der Nase zuzuschlagen, sondern sich füreinander zu öffnen und miteinander nach Lebens-Wegen zu suchen.“

LANDESBISCHOF I. R. JOCHEN CORNELIUS-BUNDSCHUH

„Eine Kirche ‚andgebiete zu gelangen‘ bedeutet nicht, richtungs- und sinnlos auf die Welt zuzulaufen. Oftmals ist es besser, den Schritt zu verlangsamen, die Ängstlichkeit abzulegen, um dem anderen in die Augen zu sehen und zuzuhören, oder auf die Dringlichkeiten zu verzichten, um den zu begleiten, der am Straßenrand geblieben ist. Manchmal ist sie wie der Vater des verlorenen Sohns, der die Türen offen lässt, damit der Sohn, wenn er zurückkommt, ohne Schwierigkeit eintreten kann.“

PAPST FRANZISKUS – EVANGELII GAUDIUM 46.

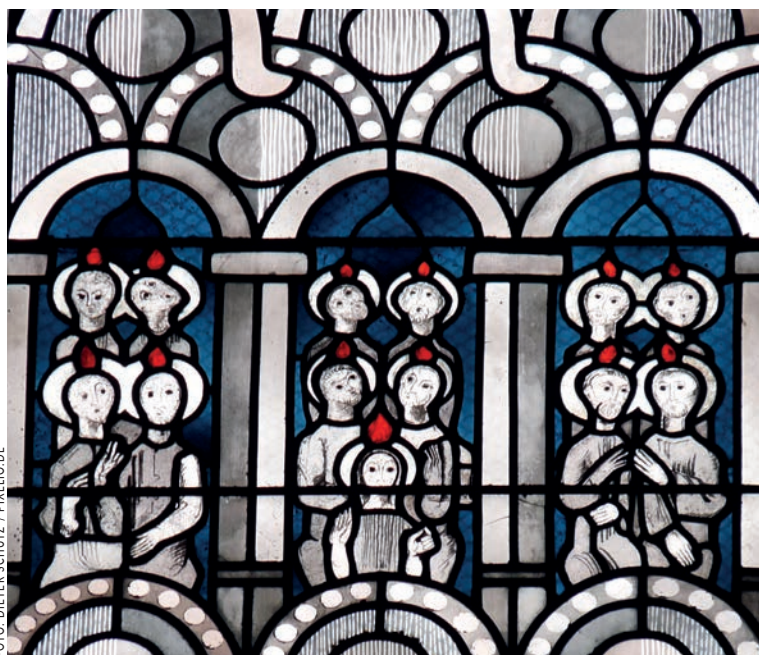

FOTO: DIETER SCHÜTZ / PIXELIO.DE

Vertraut den neuen Wegen, auf die der Herr uns weist, weil Leben heißt: sich regen, weil Leben wandern heißt. Seit leuchtend Gottes Bogen am hohen Himmel stand, sind Menschen ausgezogen in das gelobte Land.

Vertraut den neuen Wegen und wandert in die Zeit! Gott will, dass ihr ein Segen für seine Erde seid. Der uns in frühen Zeiten das Leben eingehaucht, der wird uns dahin leiten, wo er uns will und braucht.

Vertraut den neuen Wegen, auf die uns Gott gesandt! Er selbst kommt uns entgegen. Die Zukunft ist sein Land. Wer aufricht, der kann hoffen in Zeit und Ewigkeit. Die Tore stehen offen. Das Land ist hell und weit.

■ KLAUS PETER HERTZSCH

FOTO: REUTERS / STEFANO RELLANDINI

1. Slávnosť Svätodušná

Text: R 8,1–2; 10–11

TVORBA: MASUCCI AGOSTINO/MALIRI / A MORETTI MATTIA / PRIPRAVATEL MOZAIKA (1746/50)

Učenci na Turíce-Cast pri mozaikovej tabuli kaplnky v Lissabone Jána Krstiteľa

V dnešnú nedeľu slávime v cirkvi sviatok zoslania Ducha Svätého na učeníkov. Keď sa Pán Ježiš lúčil s učeníkmi a odchádzal k svojmu Otcovi, povedal im, že nezostanú sami ako siroty, ale Otec im pošle Utešiteľa a Radcu, Ducha Svätého, ktorý zostane pri nich a bude v nich (J 14,17).

Na sviatok Letníc sa toto Ježišovo zaslúbenie naplnilo. Duch Svätý zostúpil na učeníkov a na všetkých, ktorí uverili a prijali Ježiša ako svojho Spasiteľa. Apoš-

tol Pavel v Liste Rímskym v 8. kapitole vysvetľuje, ako tento Duch Boží pôsobí v nás. Duch Boží, ktorého sme prijali v Krste svätom, nás oslobodil od zákona hriechu a smrti, je zárukou nášho vzkriesenia a večnej slávy na konci dejín. Čo to pre nás znamená? Je to uistenie, že sme oslobodení od odsúdenia, nie preto že sme bez hriechu, ale preto, že Ježiš vzal všetky naše hriechy na seba a daroval nám svoju spravodlivosť. Boh sa na nás pozerá cez

Ježiša, a preto nás prijíma za svoje milované dcéry a milovaných synov. Duch Svätý nás o tom uistuje vnútorným svedectvom v našom srdci. Mojžišov zákon, pretože ho nikto nedokázal plniť, prináša oslobodenie od Mojžišovho zákona. Sloboda však nie je slobodou k životu v Duchu Svätom. Naše telo je mŕtve pre hriech, čo znamená, že naše ego nepresadzuje seba, nehľadá svoje výhody, ale dáva priestor Kristovi v našom živote. Mať Ducha znamená mať Krista. A kde je prítomný Kristus, tam sa človek vnútorne mení na Kristovu podobu a formuje sa v ňom Kristov charakter. Duch Svätý svojou prítomnosťou v nás mení naše telo na chrám Boží (1K 4,16), a to určuje aj naše zmýšľanie a konanie. Ten, ktorý nás k tomu uspôsobuje, je Duch Boží v nás. On nám dáva túžbu po Bohu a Božích veciach, dáva nám silu, múdrosť, ochotu, odvahu a dary k našej službe Bohu i blízkym. Amen.

■ MGR. LIBOR BEDNÁR
evanj. farár na Slovensku

Modlitba: *Ďuchu Svätý, dakujeme Ti, že si nám daroval nový život v Ježišovi Kristovi a uistuješ nás, že sme milované Božie deti. Daj nám cítiť svoju prítomnosť v dňoch radosti, ale aj vo chvíľach bolesti a pochybnosti. Amen.*

STANISLAV BRTOŠ

STON DUŠE

Život je krásny
z neba darovaný
Bože, kde prebývaš

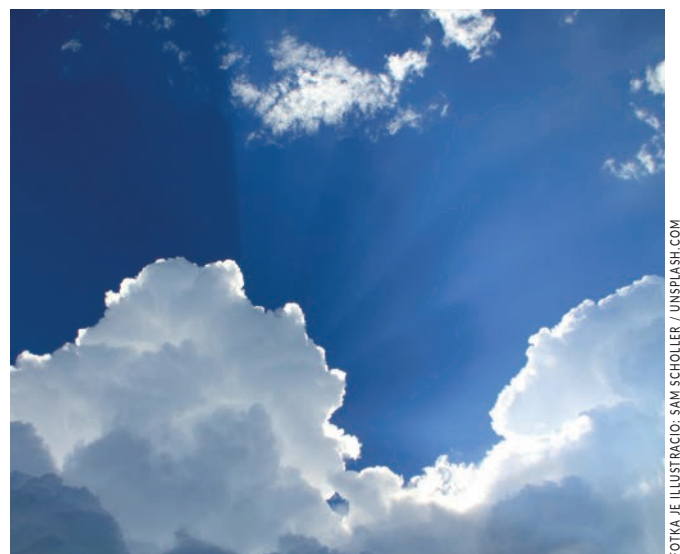
nie vždy je jasný
býva aj boľavý
keď sa neozývaš

iba modlitby ozvena
sa nesie v tichu
ponad nás

akoby duša zronená
bola a v povzdychu
stoná zas

za tebou, Bože
v pravde, bez ostychu
v úprimnosti

veď akože
zakúsi oddychu
duša bez milosti.

FOTKA JE ILLUSTRACIO: SAM SCHOLLER / UNSPLASH.COM

JACOB DE WIT: MOJŽIŠ SI VYBERIE 70 STARŠÍCH-NAŠA (1736-1737)

2. Slávnosť Svätodušná

Text: 4M 11–17; 24–25

Náš text nám zaznamenáva príbeh Mojžiša, ktorý nevládal niesť bremeno zodpovednosti za izraelský národ. Toto bremeno vodcovstva bolo pre neho príťažké. Ľudu bolo mnoho, požiadaviek veľa. Mojžiš sa neusiloval o túto funkciu vodcu, nemal takú ambíciu. To Hospodin si ho vyhlíadal a povolal do tejto služby. Mojžiš toto poverenie prijal, ale už ďalej nevládať niesť bremeno zodpovednosti za ľud. Preto volá k Hospodinovi o pomoc. Hospodin vypočul Mojžiša a odľahčil jeho bremeno. Prikázal mu, aby zhromaždil sedemdesiatich starších Izraela k stánku stretávania, kde sa stala zvláštna vec. Hospodin vzal z ducha, ktorý bol na Mojžišovi, a vložil ho na sedemdesiatich starších Izraela. A oni, zmocnení Božím Duchom, budú pomáhať Mojžišovi niesť bremeno zodpovednosti za ľud. V starozmuvnej dobe Boh daro-

val Ducha Svätého jednotlivcom, ktorých poveril konkrétnou úlohou a zmocnil ich k tomu svojím Duchom.

Skrze proroka Joela zaslúbil, že vyleje svojho Ducha na každého človeka (Joel 2,28). Toto zaslúbenie sa naplnilo po odchode Pána Ježiša k svojmu Otcovi na deň Letníc. Vtedy Duch Svätý zostúpil na učeníkov a oni plní Ducha Svätého zvestovali evanjelium o Ježišovi ako zaslúbenom Spasiteľovi, ktorý bol poslaný od Boha. Tí, ktorí uverili zvesti evanjelia, dostali dar Ducha Svätého, aby Ním zmocnení žili nový život s Kristom. Duch Svätý je Boh prítomný v nás. On k nám nikdy neprichádza s prázdnyimi rukami, ale vždy nám prináša aj svoje dary. Apoštol Pavel niektoré z nich vymenováva v 12. kapitole svojho prvého listu do Korintu, v 12. kapitole Listu Rímskym a v 4. kapitole Listu

Efezským. Tak ako kedysi Boh vzal Mojžišovho ducha a vložil Ho na sedemdesiatich starších Izraela, tak i v našich časoch Boh vzal z Ducha svojho Syna a vložil Ho na všetkých, ktorí uverili v Neho a prijali Ho za svojho Spasiteľa.

Ak veríš v Ježiša ako svojho Pána a Spasiteľa, aj ty si dostal Ducha Svätého a Jeho dary, aby si nimi mohol slúžiť Bohu i ľuďom. Boh, ktorý v tebe začal svoje dobré dielo, ho aj dovedie do víťazného konca. Amen.

■ MGR. LIBOR BEDNÁR
evanj. farár na Slovensku

Modlitba: Pane náš, ďakujeme Ti za dar Ducha Svätého, ktorý v nás tvorí nový život a prebúdza v nás túžbu po Tebe, po Tvojom slove a po spoločenstve spoluveriacich. V Jeho sile Ti chceme byť vernými a poslušnými služobníkmi a služobníčkami. Amen.

Prajeme Vám všetkým požehnané, láskyplné a pokojné svätodušné sviatky!

Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félórája

Kéthetenként
hétfőn, 13.30-kor
a Kossuth rádió műsorán
Interneten: mediaklikk.hu

A **KÖTŐSZÓ** blogot lutheránusok
– újságírók, lelkészek, teológusok és civilek – írják:
nem csak evangélikusoknak.

KÖTŐSZÓ
A világ lutheránus szemmel

cikkek
videók
podcastok

egyházi
aktualitások

kultúra

teológiai
témák

társadalmi
kérdések

kotoszo.blog.hu

A 2023. évi missziói pályázat nyertesei

A társult, illetve leánygyülekezettel rendelkező egyházközösségek nevéénél – amelyek nem közösen pályáztak – a felsorolásban félkövér betűvel jeleztük, hogy melyik gyülekezet nyert a pályázaton.

Ambrózfalva–Csanádalberti–Pitvaros – 140 000 Ft
 • Bakonytamási – 180 000 Ft • **Bátonyterenye**–Szúpatak – 160 000 Ft • **Bezi**–Enese – 180 000 Ft • Bénye – 150 000 Ft • Bp.-Budavár – 180 000 Ft • Bp.-Csillaghegy – 150 000 Ft • Bp.-Óbuda – 150 000 Ft • Bp.-Pesthidegkút 180 000 Ft • Bp.-Pestszentlőrinc 180 000 Ft • Bp.-Pestszentimre – 180 000 Ft • Bp.-Rákoskeresztúr – 180 000 Ft • Bp.-Rákosszentmihály – 180 000 Ft • Bük – 180 000 Ft • **Celldömök**–**Alsóság** – 170 000 Ft • **Dabas-Gyón** – 160 000 Ft • Dunaújváros – 90 000 Ft • Ecseny és környéke – 180 000 Ft • Felsőpetény – 180 000 Ft • Gyoma – 120 000 Ft • Győr (Petőfi tér 2.) – 180 000 Ft • Győr-Ménfőcsanak (Győri u. 119.) – 180 000 Ft • Győrság – 160 000 Ft • Győrújbarát – 170 000 Ft • Győrújfalu – 120 000 Ft • Harta – 150 000 Ft • Irsa – 180 000 Ft • Kaposvár – 170 000 Ft • Kisapostag – 100 000 Ft • Kondoros – 160 000 Ft • Kőszeg – 180 000 Ft • Kötcse – 160 000 Ft • Maglód – 180 000 Ft • **Medgyesegyháza**–Csanádapáca – 180 000 Ft • Mezőberény I. – 180 000 Ft • Monor – 100 000 Ft • Nagykanizsa – 180 000 Ft • **Nagymányok**–Váralja 180 000 Ft • Nyáregyháza – 150 000 Ft • Nyíregyháza (Luther tér 14.) – 150 000 Ft • Nyíregyháza, Emmaus – 180 000 Ft • Nyírtelek, Filadelfia – 180 000 Ft • Orosháza (evangelizációs nap, Orosháza) – 93 000 Ft • Orosháza (missziós nap, Szentetornya) – 80 000 Ft • Órimagyarósd – 80 000 Ft • Pápa – 160 000 Ft • Pécs – 100 000 Ft • Péteri – 170 000 Ft • Pilis – 180 000 Ft • Sámsonháza – 160 000 Ft • Sárszentlőrinc – 180 000 Ft • Sárvár (gyülekezeti újság) – 180 000 Ft • Sopron (Színház u. 27.) (gyülekezeti újság) – 180 000 Ft • Súr – 150 000 Ft • Szarvas, Ótemplom (csendeshét) – 100 000 Ft • Szarvas, Ótemplom (családi nap) – 180 000 Ft • Szarvas, Újtemplom – 180 000 Ft • Szolnok – 180 000 Ft • Takácsi – 100 000 Ft • Tés 120 000 Ft • Vadosfa – 120 000 Ft • Várpalota – 120 000 Ft • Vecsés – 180 000 Ft • Veszprém 180 000 Ft.

Harang eladó! Új öntésű, 725 kg, G hangú, füles. Érdeklődni: (06) 30/728-8161; www.harangontes.hu.

Ápróhirdetés. Ápolónőt vagy váltással ápolónőket keresek Bállassagyarmatra idős, 85. évét betöltött, értelmiségi, a lakásban önállóan mozgó édesanyánkhoz egész napra ott lakással és ellátással. Az ápoló személy részére önálló szoba biztosított. Telefonos elérhetőség: 06-20/224-6786.

Nyomtatott könyvet olvasni? Igen, jó!

Van-e még olyan gyermek, aki szereti és kitartóan gyakorolja az olvasás klasszikus időtöltését? Az Evangélikus Pedagógiai Intézet (EPSZTI) által szervezett olvasóverseny zárónapján, május 9-én több mint százhatvan kisdíák és a felkészítő pedagógusok, kísérő szülők csodálkozhattak rá, milyen sokan vannak azok, akik szerint olvasni jó.

A Nemes Nagy Ágnes születésének századik évfordulója alkalmából meghirdetett verseny célja, hogy felhívja a figyelmet az olvasás fontosságára, és segítse az olvasóvá nevelést. A verseny a tanév elejétől kezdve rendszeresen adott olvasnivalót és feladatokat a jelentkezőknek. A megmérettetést az EPSZTI tantárgygondozója, Zámbóné Karner Anikó és Hollós Ágnes, a soltvadkert Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanítója koordinálta. A háromfordulós

dulót zoomos beszélgetés zárta, ahol az előre összeállított olvasódoboz segítségével maximum kétperces könyvismertetést tartott minden versenyző – még ez az „élő adás” sem okozott gondot.

A verseny záróalkalmára nagy izgalommal készültek a szervezők, illetve egyházunk országos irodája nevelési és oktatási osztályának és az EPSZTI-nek a munkatársai is: az országos iroda épületében egyszerre ennyi gyermek korábban nemigen fordult meg. Ezen a napon az

ket. Az áhítatot záró közös imádság után Majorosné Lasányi Ágnes, az EPSZTI igazgatója köszöntötte a gyermekeket és a felkészítő pedagógusokat. A tempómot megtöltő közel száznyolcvan ember olyan közösséget alkotott, amelynek közös élménye az olvasás, az egyszerre tudást és örömet adó időtöltés.

A verseny rövid értékelését Zámbóné Karner Anikótól hallhatták a résztvevők. „Ma itt a kitartást, a fegyelmet és türelmes munkát is ünnepeljük és azt, hogy a jelen lévő gyermekek mindegyike győztes” – emelte ki. Minden gyermek névre szóló dedikációval vihette haza Gévai Csilla *A fecsegő kastély* című könyvét. Az író több könyve is szerepelt a versenyprogram olvasmánylistáján, így a vele való találkozás jó ismerősök közötti beszélgetés volt mind a kisebbek, mind a negyedik osztályosok számára.

A verseny lezárása az együttléttel ajándéka mellett csendes olvasásra nem túl sok lehetőséget adott, de könyvtárlátogatásra azért jó alkalom volt. A legjobban teljesítő csapatok pluszjutalomként ellátogathattak a Fővárosi Szabó Ervin Könyvár központi könyvtárának sárkányos gyermekkönyvtárába. Az evangélikus egyház központjától pár perces sétával elérhető Wenckheim-palota neobarokk épületének megismerése rövid könyvtárismertetővel kezdődött, majd az olvasóteremben át a gyermekkönyvtárba vezetett az út, ahol a szőnyegre telepedve szóba kerültek a magyar népmesegyűjtők. A pár perces erőgyűjtés után a szabadpalcokon sorakozó könyvek felfedezésére, olvasgatóására is jutott idő és motiváció.

■ Bujdosó ERIKA / *Evangélikus Nevelés*

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON / EVANGÉLIKUS NEVELÉS

versenyre ötfős csapatok jelentkeztek az általános iskola második, harmadik és negyedik évfolyamából.

Legalább három könyv elolvasására kellett vállalkoznia minden csapattagnak, majd versillusztrációt, olvasódobozt, lapbookot [*könyvecske, album, amelyet a gyermek maga készít el – a szerk.*], társasjátékot készítettek közösen, és egy online feladatlapot is ki kellett tölteniük az olvasott könyvek alapján. Az első for-

előzetes feladatok értékelése, az olvasott könyvekhez készített társasjátékok kipróbálása mellett gazdag program várta a gyermekeket.

A program Gáspárné Vágási Juliánának, az EPSZTI versenyszervezésért felelős pedagógiai szakértőjének rövid üdvözlétével kezdődött. A nyitóáhítatot Magyar Márton, az intézet digitálismédia-tervezője tartotta, aki többször is aktív közreműködésre kérte a gyermeke-

Általános vallástalanodás?

Statisztikai visszajelzés, 2023

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: MILT RITTER / PIXABAY.COM

Minden eredmény kedvező, ha őszinte szembenézés és reménységgel teli cselekvés fakad belőle. Ez a belátás lehet a vigaszunk az Ipsos – világméretű piac- és közvélemény-kutató cég – Global religion (Globális vallás) 2023 címmel minap megjelent, az egész világra kitekintő vallásosságkutatási eredményei kapcsán. Az ez év január–februárjában huszonhat országban végzett online adatfelvétel módszertana felvet ugyan érvényességi kérdéseket, de ezek miatt akkor érdemes erős kétségeket megfogalmaznunk, ha egyébként más kutatások, illetve a saját tapasztalataink cáfolják a fő üzeneteket – amelyek a magyarországi egyházas vallásosságról meglehetősen negatív képet festenek.

A közzétett adatok szerint Magyarország a vizsgált körben a legkevésbé istenhívő országok közé tartozik. Nálunk a megkérdezettek egyötöde válaszolta, hogy hisz Istenben, ennél az aránynál az európai országok közül csak Belgiumban és Svédországban tartják magukat kevesebben istenhívőnek (16%, illetve 18%).

Ez nem jelenti azt, hogy ne volna meg a transzcendencia elfogadása (ez a legmagasabb érték – 27% – a skálán), de az nem találkozik az egyházi tanítások iránti nyitottsággal az Isten keresésének kérdésében, és összességében e két csoport, amely feltételezi egy „magasabb hatalom” meglétét, nálunk nem éri el a lakosság felét sem (47%), szemben a tizenhárom nyugati kultúrkörhöz tartozó ország középmezőnyével (transzcendenciányitottsági sorrendben:

Amerikai Egyesült Államok 73%, Lengyelország 64%, Kanada 60%, Olaszország 60%, Ausztrália 56%, Németország 45%, Spanyolország 45%, Franciaország 44%, Nagy Britannia 43%, Belgium 42%, Svédország 41% és Hollandia 39%).

RITKA IMA

Általánosan a keresztény dominanciájú régiókat vizsgáló felmérésben a hat latin-amerikai ország a legtöbb tekintetben sokkal vallásosabbnak bizonyul; a muszlim világot Törökország, Afrikát Dél-Afrika reprezentálja, mindkettő igen magas vallásossági adatokkal. Ellentéppárjuk a Távol-Kelet: Dél-Korea és Japán válaszóli nem nagyon tudtak mit kezdeni a kérdésekkel.

Az imádság gyakorisága is hasonló mintát követ, de e téren a magyar adatok még erősebben mutatják az intézménye-

sültséggel szembeni távolságtartást. Míg a teljes minta 30%-a havonta legalább egyszeri egyházi alkalmakon kívüli imádkozásról számol be – ami szintén a keresztény középmezőny –, addig a templomi imádkozást ilyen gyakorisággal csak 11% választja. Ennél csak Belgiumból (és Japánból) érkezett rosszabb adat.

A „felsőbb hatalom” tételezésének arányánál (60%) a vallások alapvető transzcendens entitásaiban való hit a mintáknak általánosan a kisebb részére jellemző (mennyei 52%, pokol 41%, ördög 41%, angyalok 49%), a magyar adatok pedig itt is csak az átlag mintegy kétharmadát érik el, a racionalisztikus európai trendbe illeszkedően.

TAGADHATATLAN TENDENCIA

A vallási tolerancia is hasonló: az összminta háromnegyede számára teljességgel elfogadható, ha más vallású emberek veszik körül. Dél-Afrika, Szingapúr és az angol-szászok esetében 90% körüli az arányuk, és csak Japánban, Németországban és Dél-Koreában alacsonyabb a kétharmadnál ez az arány. A magyarok 72%-a gondolkodik így, és mindössze 6%-uk (!) tisztelné kevésbé a másik embert, ha kiderülne, hogy nincs vallásos hite.

Pozitív interpretációban ez az elfogadás és a tolerancia jele, de magyarázható a vallásosság csekélyebb fontosságával is. Az egyháziasság alacsonyabb magyar szintje mellett ugyanis a vallás társadalmi és személyes szerepének, hatásának megítélése kapcsán kaptunk olyan adatokat, amelyek nemcsak a teológiai reflexiónkat, hanem az egyházi működésünk tágabb összefüggéseit is érintik: a magyar mintán nem látszik, hogy a közösségi életben különösebb jelentősége lenne a vallásosságnak.

Itthon sem jobb állampolgárnak nem tartják a vallásosokat, sem az ország polgárainak morálja szempontjából nem tartják jelentős tényezőnek a vallásosság jelenlétét (még hozzá a többi országhoz viszonyítva a legalacsonyabb adatokkal). Azt a sűrűn elhangzó közhelyet, miszerint a vallásos emberek boldogabbak, szintén csak honfitársaink 32%-a osztja (csak a japánok gondolják nálunk kevesebben így).

Ezen persze gondolkodjanak el a politikai kereszténység világi szószólói. Ami azonban minket még drámaiban kell érintsen, az a vallásosságnak a személyt érintő definitív erejéről szóló vélemény: a magyaroknak mindössze 15%-a gondolja a személyiség tekintetében meghatározónak a vallásosságot, szemben a 42%-os átlaggal és a második legrosszabb 24%-os németországi adattal. Ráadásul ez az arány 14%-kal (!) alacsonyabb a hat évvel ezelőttnél, és hasonlóan romló tendenciát látunk a többi témánál is az elmúlt években. Bármilyen módszertani hiányosságai legyenek is esetleg a felmérésnek, ez a tendencia oly mértékben domináns, hogy szembe kell néznünk a belőle fakadó következményekkel.

NEM SZEMÉLYES ÜGY?

Ezt az adatsort nem csupán azért tartom fontosnak, mert az ideologikus bezárkózás miatt úgysem tűnik túl reményteljesnek társadalmi vonatkozású témák esetében a közös gondolkodás. Sokkal lényegesebb ennél a krisztusi örömhír átadása terén megnyilvánuló gyengeségünk: még az egyház tanításai szerint istenhívők (20%) között is legfeljebb háromnegyednyien vannak, akik számára a személyes életmegélés érdemi tényezője a vallásosságuk.

Legalább erre el kell kezdenünk keresni a megoldást.

■ FÁBRI GYÖRGY

Öröme néklés Balatonfüreden

Autókkal telt meg a balatonfüredi evangélikus templom környéke május 7-én kora délután. A verőfényes időben kórusok érkeztek Kaposvárról, Mosonmagyaróvárról, Oroszlányból, Pápáról és Sárvárról, hogy egyházmegyénk képviselőiben részt vegyenek a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület tizenhatodik kórustalálkozóján. A járvánnyal terhelt időszak után különösen is örömteli volt a találkozás lehetősége.

FOTO: ADAMI MARIÁ

A balatonfüredi evangélikus gyülekezet szorgos tagjai testvéri szeretettel és gazdag vendéglátással várták az érkezőket. A kórusok felállási és hangzáspróbáit a közös művek „összerakása” követte. Gabnai Sándor lelkész szóban, a helyi gyülekezet kórusa pedig énekekkel köszöntötte a koncerten részt vevő együtteseket, amelyek tizenkét-tizenkét percen mutathatták be műsorukat. A fellépők között volt egy hat és egy hatvan éve alakult kórus is.

Az igehirdetés szolgálatát Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke végezte Zsolt 98,1 alapján: „Énekeljétek az Úrnak új éneket, mert csodákat tett! Szabadulást szerzett jobbjá...” Prédikációjában kiemelte az Istent magasztaló ének gyógyító és közösséget formáló erejét, mely még az egymással szemben állók közé is hidat tud építeni.

A kétórás együttlét Hans Leo Hassler *Az ég és föld Urának fent*, valamint Kapi Gyula *Könyörülj, Úristen, rajtunk* című kórusműveinek közös éneklésével zárult. A hangverseny után gazdagon terített asztalok várták a résztvevőket. Falato-

zás közben volt lehetőség ismerkedni és a régi társakat is üdvözölni.

Miközben a kórustagok egymással beszélgettek, a kórusvezetők meghallgatták Kamp Salamon értékelését és segítő tanácsait a hangmegadásról, a vezénylési módokról és a hangszerek bevonásáról. A Lutheránia ének- és zenekar karnagya, a Zeneakadémia professzora elismerően szólt a hallottakról, véleménye szerint a balatonfüredi volt az egyik legszínvonalasabb alkalom a kerületi kórustalálkozók sorában. Megköszönte a karvezetők szolgálatát, tudva, hogy mennyi munka és erőfeszítés van egy-egy ilyen felkészülés mögött. Külön értékként említette, hogy egyik kórus sem vállalkozott erejét meghaladó kórusmű bemutatására, ugyanakkor hiányolta az evangélikus zeneszerzők műveinek nagyobb arányú megszólaltatását, és erre biztatta is a jelenlévőket.

Késő délutánra a parkolók lassan kiürültek, ki-ki hazaindult, szívében őrizve a nap gazdag ajándékát, a találkozás örömet, az együtt éneklés feledhetetlen pillanatait.

■ SZTRUHÁR ANDRÁS

Szeretet és hűség

Felújították a pusztavámi gyülekezet közösségi tereit

Templomuk, gyülekezeti házuk és a lelkészlakás felújításáért adtak hálát május 6-án a pusztavámi evangélikusok. Az ünnepi istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiában Ribárszki Ákos helyi lelkész mellett Szarka István, a Fejér-Komáromi Egyházmegye esperese szolgált.

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Isten szeretetéről és hűségéről beszélt Szemerei János a Zsolt 100,4–5 alapján tartott prédikációjában. „Ha valami fontos az életünkben, az az, hogy tudomást szerezzünk Isten szeretetéről személyesen – hangsúlyozta a püspök. – Ő hajlandó meghozni a legnagyobb áldozatot, hogy az emberek kigyógyuljanak a bizal-

matlanságukból, és hűsége generációkon át kitart” – tette hozzá.

Az alkalomhoz kapcsolódó közgyűlés kezdetén Tóth Boróka népi énekes egy csángó népdalt adott elő, majd Mosberger József, a Pusztavám–Móri Evangélikus Egyházközség felügyelője köszöntötte a megjelenteket, és is-

mertette az elvégzett munkálatokat. Elmondta, hogy a templom felújítására tizenötmillió forintot nyertek el a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-hez benyújtott pályázaton. Emellett az egyházkerület, az önkormányzat és a gyülekezet alapítványa is támogatta az épületek renoválását összesen további hárommillió forinttal. Ebből az összegből elkészült a falak és a mennyezet újravakolása, a villamos hálózat korszerűsítése és a belső festés.

A templomudvarnak szabadtéri programokhoz, szeretetvendégségekhez alkalmas térére való átalakítását a németországi Gusztáv Adolf Segélyszervezet és a Magyarországi Evangélikus Egyház segítségével tette lehetővé, összesen 5,6 millió forint értékben. A lelkészlakás energetikai fejlesztéséhez a forrást Magyarország kormánya biztosította az evangélikus egyházzal kötött megállapodás keretében, így tízmillió forintból megvalósulhatott a tetőcsere, a napelemrendszer kiépítése, a fűtésrendszer korszerűsítése és a belső festés. Végül a gyülekezeti ház is teljes felújításon esett át a Bethlen Gábor Alapból származó tizenötmillió forintos támogatásnak köszönhetően, melyhez az egyházmegye is hozzájárult másfél millió forinttal. A szükséges további tizenhatmillió forintot pedig adakozásból, önerőből és társadalmi munkából fedezte a gyülekezet. Kicserélték az aljzatot, a tetőt, a nyílászárókat, a villamos hálózatot és a fűtési rendszert, valamint új vakolatot kapott az épület. ■

Isten szolgálatára szánva

Beleden megújult a templom, a gyülekezeti ház és a parókia

A Magyar falu program keretében elnyert támogatásokból felújították gyülekezeti házukat és templomuk belső terét, a parókián pedig új közösségi teret alakítottak ki a beledi evangélikusok. Az összesen mintegy százmillió forint értékű beruházásért adtak hálát a Győr-Moson-Sopron vármegyei városban május 14-én tartott ünnepségen, amelyen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiában Ihász Beatrix helyi lelkész, a Soproni Egyházmegye esperese szolgált.

A templom, a gyülekezeti ház Isten háza: arra van szánva, hogy szolgálja ember és Isten, ember és ember találkozását – mondta Zsolt 26,8 alapján tartott prédikációjában Szemerei János. „Az Istennel való kapcsolatban esélyt kapunk arra, hogy az ő szeretete életünk része lehes-

sen, és az örökkévalóságba való meghívásban részünk lehessen” – hangsúlyozta a püspök.

Az alkalomhoz kapcsolódó közgyűlésen Kremzner Csaba felügyelő üdvözölte a vendégeket, majd Ihász Beatrix számolt be az elvégzett munkáról, és

háláját fejezte ki minden adományért és segítségért. A lelkész elmondta, hogy az elnyert pályázati forrásokból a gyülekezeti ház kívül-belül megújulhatott, új nyílászárókkal és szigeteléssel látták el, a padlót pedig járólappal fedték le. A templomban a szószékoltárt és a belső ajtót sikerült restaurálni, valamint helyreállították a padlózatot, az orgonát, és padfűtést is szereltek be. A lelkészlakás irodahelyiségének közösségi térére való átalakításához hozzájárult a Magyarországi Evangélikus Egyháztól kapott energetikai támogatás és az egyházmegye segítségével is. ■

Egy patrónus emlékezete

Háromszáz éve temették el Vadosfán Telekesi Török Istvánt

A dunántúli evangélikusok jelentős patrónusára, II. Rákóczi Ferenc fejedelem ezredesére, az 1723. április 6-án eltemetett Telekesi Török Istvánra emlékeztek május 14-én a Győr-Moson-Sopron vármegyei Vadosfán. A jeles évforduló alkalmából a templomban kiállították restaurált temetési zászlaját, illetve a kriptából előkerült ruhadíszeket és koporsószegeket.

Az ünnepi istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiában Fatalin Helga helyi lelkész mellett Joób Olivér nyugalmazott lelkész működött közre. A megemlékezésen részt vettek Telekesi Török szülőhelyének, Vasszécsenynek és

egykori lakhelyének, Egyednek a képviselői, valamint a Rákóczi Szövetség tagjai. A Kapuvári Hajdúk és Gartai Muskétások Hagyományőrsége pedig díszőrséget állt a gyászlobogó mellett.

Prédikációja kezdetén Szemerei János röviden ismertette Telekesi Török

István életrajzát és a kort, amelyben élt, és fontos szerepet vállalt az evangélikus egyház megmaradásában, majd 1Pt 2,2 alapján arról beszélt, hogy Isten a hozzá hasonló embereken keresztül is gondját viselte népének, mert kegyelme akkor is tart, amikor minden reménytelennek tűnik. „Nem egyszerűen az emberre emlékezünk, hanem a gondviselő Istenre figyelünk” – fűzte hozzá a püspök.

A győri gyülekezeti kórus éneke után Harmati Béla László, az Evangélikus Országos Múzeum vezetője tartott előadást Telekesi Török István emlékezetéről és a korabeli temetkezési szokásokról. A jelenlévők megtekinthették a nyugati egyházkerület támogatásával és adományokból közel egymillió forintos költséggel helyreállított zászlót és a többi kiállított tárgyat, köztük korabeli kiadványokat.

Az istentiszteletet Mihályiban szeretetvendégség követte. Ez alkalommal Szalay Balázs, a Rábaközi Helytörténet-kutatók Társulatának elnöke, valamint Áldozó István főlevéltáros, a Győri Levéltár igazgatóhelyettese mondott beszédet.

A Rábaközi Helytörténet-kutatók Társulata a jubileumra megjelentette Payr Sándor egyháztörténész Telekesi Török Istvánról írt monográfiájának harmadik kiadását.

■ ADÁMI MÁRIA *híranyagai*

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Telekesi Török István, Vas és Sopron vármegye táblabírája, II. Rákóczi Ferenc kormánytanácsosa és huszár ezredese, a dunántúli evangélikusok „oszlopférfia”, a pesti vallásügyi bizottmány tagja 1666-ban született Vasszécsenyben. Árva gyermekként nőtt fel, miután szülei korán elhaltak. Tizenhét évesen beállt Thököly Imre csapatába, majd húszévesen részt vett Buda töröktől való visszafoglalásában.

1690-ben szerelmi házasságot kötött Komáromi István Győr vármegyei táblabíróval, a későbbi kuruc alispánnak a leányával, Katóval. Felesége református vallású volt, de mindketten elfogadták a másik hitgyakorlatát. Három gyermekük született, ám sajnos mindegyiket elveszítették.

Birtokaihoz tartoztak Egyed, Szent-András és Sobor helységek. Sopron és Vas vármegye táblabírája lett, illetve a válási ügyek biztosa a Rábaközben. Jövedelmeinek egy részét a protestáns egyházak támogatására fordította, több gyülekezetet patronált, segítette a lelkészek képzését. Támogatta az iskolákat, köztük a soproni líceumot. Több kiadvány külföldi nyomdákban való megjelentetését is finanszírozta.

1704-ben részt vállalt II. Rákóczi Ferenc nemzeti függetlenségért vívott harcában. Még egy külön huszárezredet is toborzott a Rábaközből és a Szigetközéből, amely az ő nevét viselte. Fontos szerepe volt a szécsényi országgyűlésre (1705) induló követek között, mert kormánytanácsosi tiszteletet töltött be a fejedelem mellett.

A szabadságharc bukása után – az 1711-es szatmári békekötés értelmében – amnesztiát kapott, így feleségével ősi birtokukon élhettek tovább. 1721–1722-ben tagja volt a pesti vallásügyi bizottmánynak; a dunántúli protestánsok érdekeit képviselte.

Egyeden hunyt el 1722. december 26-án. Végakaratainak értelmében 1723. április 6-án a vadosfai artikuláris templomban helyezték nyugalomra.

1911-ben, a régi templom lebontásakor maradványait egy új kriptában helyezték el, amelyet befalaztak. Csupán annyit lehet tudni róla, hogy a sírbolt a ma álló templom oltárától számított harmadik oszloppárnál kezdődik, és az oltár irányában fekszik.

A figyelem és az odaadó gondoskodás ereje

Bővítési szolgáltatásait a nyíregyházi Élim

Új férőhelyeket alakítanak ki a Nyíregyházán működő Élim Evangélikus Szeretotthonban. A hétszázötvenötmillió forintos beruházás részleteit a május 9-i projektnyitó rendezvényen ismertették.

„Mózes második könyvében bukkan fel először Élim, ami oázist jelent. Amióta az elesettek és az árvák megsegítésére a diakonisszák létrehozták a Kertvárosban ezt az otthont, a nevéhez hűen látja el feladatait. Ennek már több mint száz éve, és az evangélikus szeretotthon egy nyertes pályázatnak köszönhetően a jövőben még több fogyatékkal élőknek segíthet” – mondta el Sipos Ilona intézményvezető az alkalmon.

A vendégeket Kelemen Anna Gyöngy, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Diakóniai Osztályának

vezetője is köszöntötte. „Az Élim dolgozói bebizonyították, hogy a szeretet és az odaadó figyelem mindenkinek könnyebbé teszi az életét, a fejlesztések eredményeként pedig tovább bővül majd a szolgáltatásaik köre, és még több rászoruló tudnak támogatni. Nagy fába vágják a fejszéjüket, de azt gondolom, pontosan tudják, mekkora csatába indulnak. Sok bátorsággal és bölcsességgel indították el a projektet, és vállalták a rengeteg munkával járó beruházást, amivel nem pusztán az intézmény gazdagodik, de az itt élők is” – állapította meg az osztályvezető.

Az Élim fogyatékkal élőknek ad otthont: a bentlakásos ápoló-gondozó otthonban ötvenen élnek, támogatott lakhatásban pedig harminckét fogyatékos ember ellátását biztosítják. A pályázaton nyert hétszázötvenötmillió forint segítségével jövő év januárjától bővül az ellátottak köre: huszonkét ember számára támogatott lakhatást biztosítanak, és elkészül egy új nappali ellátó is.

Sipos Ilona a részletekről szólva elmondta: nemcsak új férőhelyeket hoznak létre, hanem a meglévőket is korszerűsítik, a szolgáltatásaikat pedig fejlesztik, hogy a lehető leghatékonyabban támogathassák a fogyatékkal élőket abban, hogy önálló életvitelt folytassanak.

„Beszerezünk két kisbuszt – az egyik elektromos –, töltőállomást alakítunk ki, elektromos kerékpárokat veszünk, kicseréljük a gázkazánt, bútorokat és háztartási gépeket vásárolunk, és mivel bővülnek a támogatói szolgáltatásaink, hat-hét új munkatársra is szükségünk lesz. Nemcsak az ő képzésük indul el hamarosan, de azoknak az érzékenyítése is, akik beköltöznek majd az új lakásokba” – ismertette az előttük álló teendőket Sipos Ilona. Az intézményvezető arról is beszélt, hogy a szeretotthon lakói közül mindenki dolgozik, akinek ezt a fizikai állapota lehetővé teszi.

■ KM / Szon.hu

FOTÓ: GAZDAG MIHÁLY / SZON.HU

Meggyökerezni és felépülni

Hálaadás Csorváson

Négy beruházásban összesen 43,5 millió forintból újultak meg a Csorvási Evangélikus Egyházközség ingatlanjai. Közösségi térré alakították a parókia épületét, felújították a templom tetőszerkezetét és külső homlokzatát, valamint újra működik a toronyóra is. A május 14-i hálaadó istentiszteleten Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke prédikált.

A templom tetőszerkezetének felújítását 2019-ben 11 millió forintos bajor egyházi támogatás tette lehetővé, további

1,5 millió forintos magánadományból pedig a toronyóra, illetve a kongatómű vezérlésének cseréje történt meg. A Mi-

niszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága által kiírt pályázaton elnyert 13 millió forintból – illetve a Kelet-békési Egyházmegye 1,5 millió forintos kiegészítő támogatásából és a gyülekezet félmillió forintos hozzájárulásából – a Békés vármegyei város evangélikus templomának homlokzata újult meg, továbbá a kivite-

Dicsőítő hangok ünnepe

Megújult orgona Sámsonházán

A Sámsonházi Evangélikus Egyházközségben Cantate vasárnapja valóban az Istent dicsőítő hangok ünnepévé válhatott. Május 7-én avatták fel ugyanis a gyülekezet felújított orgonáját. Az ünnepi istentiszteletre száznál is több hívő gyülekezett össze, hogy hálát adjon a megtapasztalt kegyelemért, és szimfóniává válhasson, azaz az evangélium örömeiben együtt zengő krisztusi gyülekezetként ünnepelhessen. Az istentiszteleten közösen szolgált Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke, Ludovít Hroboň, a szlovákiai losonci testvérgyülekezet lelkésze, Sztjéhlik Csaba helyi beosztott lelkész és Szpisák Bence, a gyülekezet kántora.

FOTÓ: HIMESNÉ BACSA ILONA

A Nógrád vármegyében fekvő Sámsonháza evangélikus gyülekezte 1870-ben adott megbízást a beszercebányai orgona-építő Kiszely Károly számára, hogy tervezzen meg és építsen fel egy nyolcregiszteres orgonát. A magyarországi evangélikus templomok közül csak Vácott található még Kiszely-orgona, így ma már az egész egyháznak szinte egyedülálló kincse ez a hangszer.

Az elmúlt évszázadban az orgona több kényszerű és szükséges javításon esett át, hogy méltó módon folytathassa szolgálatát. A kétezres évek elejére azonban biztossá vált: ahhoz, hogy hangja továbbra is erősítse a gyülekezet énekét, jelentősebb felújításra lesz szükség. Majd egy évtizedes előkészítés és tervezés után 2021 októberében szállították el a hangszeret és kezdték meg a restaurálást. A teljes beruházás 15 322 550 forintba került, és a Magyarországi Evangélikus Egyház, Magyarország kormányja és a Sámsonházi Evangélikus Egyházközség tagjai és támogatói összefogásával és anyagi áldozatvállalásával valósulhatott meg.

A május 7-ei ünnepi úrvacsorai istentisztelet liturgiai szolgálata az orgonaszentelő ünnepekhez hasonlóan zajlott, melynek kezdetén együtt állhatott az oltár elé a gyülekezet beosztott lelkésze, Sztjéhlik Csaba és a losonci testvérgyülekezet lelkésze, Ludovít Hroboň. A két gyülekezet állandó testvéri kapcsolata, a havonta tartott füleki (Filakovo, Szlovákia) magyar nyelvű, valamint a sámsonházi szlovák nyelvű istentiszteletek a Krisztusban való összetartozás és egység folyamatos közös ünnepei.

Az orgona megáldása után az igehirdetés szolgálatát Fabiny Tamás püspök végezte. Prédikációjában megerősítette a gyülekezetet a dicsőítő, őszinte hitvalló hangok megszólaltatásában és a Krisztusban bízó, hálaadó jövőbe tekintésben. Ahogyan az orgona négyszáznolcvan sípjának tudnia kell együtt szolgálnia az Úr dicsőségére és így gyarapítania mindenkit, úgy ennek a gyülekezetnek, az egyháznak a feladata is ez kell, hogy legyen.

Az úrvacsorai istentiszteletet rövid ünnepi közgyűlés követte, melyen Himesné Bacsa Ilona presbiter mondott köszönetet a támogatóknak és az adományozóknak egy rövid videó kíséretében, amely az orgona felújítását mutatta be. Mások mellett a sámsonházi gyülekezet korábbi lelkésze, Sztojanovics András is szót kért, aki hálával visszagondolva és áldó szavakkal előretekintve az orgonát megszólaltató kántorokat és a kántori szolgálatot méltatta.

■ Sz. Cs.

lezők elvégezték a bádogozási munkákat, és akadálymentesítették az épületet.

„Most a következő nagy feladat az lesz, hogy belül is megújulhasson a templom, hiszen a közösségi életünk fontos színtere, az istentiszteleteket, az ünnepeinket itt tartjuk” – emelte ki Zsíros András, a gyülekezet korábbi lelkésze.

A *Magyar falu programban* elnyert 15 millió forintból felújították a százhat négyzetméteres, használaton kívüli gyülekezeti házat, és közösségi teret alakítottak ki benne. A kivitelezők kijavították a megsüllyedt falszakaszt, kicserélték a tönkrement hajópadló-burkolatot, bőví-

tették a konvektoros gázfűtést, újravakolták a falfelületeket, akadálymentesítették a bejáratot és a mosdókat, kicserélték az ablakokat, és javították a tetőhéjazatot.

A megújult épületek átadása után Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke tartott hálaadó istentiszteletet a templomban. Felidézte: a kétezres években történt csorvási látogatásai óta az evangélikus egyházközség folyamatosan várt a felújításokra.

„Pontosan emlékszem, hogy az elmúlt évtizedekben mennyit álmództunk, imádkoztunk és fáradoztunk azért, hogy ez megvalósulhasson” – emlékezett

vissza Rogate vasárnapi prédikációjában Kondor Péter. – Amikor imádkozunk, akár a szívünk terhét vagy örömét hozzuk Isten színe elé, előtte mindig a legjobb helyen vagyunk. »Gyökerezetek meg és épüljete fel őbenne, erősödjete meg a hit által, amint tanultátok, és hálaadótok legyen egyre bőségesebb« – olvasható az ige [Kol 2,7] az alkalomra szóló meghívóban. Hogyan épülünk, erősödhetünk meg? Egyszerű módon: az Istennel való személyes beszélgetés által. Ebben válik valósággá az életünkben mindaz, amiről Jézus maga is beszél.”

Forrás: behir.hu, beol.hu

Petőfi és a keresztelő a rajzpályázaton

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON / EVANGÉLIKUS NEVELÉS

Ebben a tanévben is nagy érdeklődés kísérte az országos evangélikus rajzpályázatot. Az Evangélikus Pedagógiai Intézet (EPSZTI) egyik legnépszerűbb tantárgygondozói programjának eredményhirdetését és díjkiosztóját május 17-én tartották Budapesten, a Ludwig Múzeumban.

A pályázati kiírást ezúttal is az év figyelemre méltó témáit, évfordulóit megjelölve állította össze az EPSZTI és Rezsabek Ágnes, a vizuális kultúra tantárgygondozója. Az óvodások és a kisiskolások a „milyen volt a keresztelóm?” témában alkottak képet, a felső tagozatos diákok, illetve a kö-

zépiskolások azt rajzolták-festették meg, hogy mit jelent nekik Istenhez tartozni, elköteleződni Isten vagy embertársaik felé.

Minden korosztály választhatta az illusztrációkészítést egy szabadon választott Petőfi-vershez. Az általános iskolások emellett alkothattak bábot egy Petőfi-vers szereplőjéről, vagy egy cipősdobozban megalkothatták egy költemény egy részletét. Az ötödik-hatodik osztályosok illusztrálhatták a *Himnusz*t, a nagyobbak egy szabadon választott Vincent van Gogh-festmény alapján készíthettek parafrázist.

Április közepéig hatszázötvennégy alkotás érkezett a pályázatra. A munkákat Csorba Katalin és Tömpe Emőke művésznők értékelték.

A díjkiosztón Rezsabek Ágnes rövid megnyitója után Majorosné Lasányi Ágnes, az EPSZTI igazgatója köszöntötte a résztvevőket. Mint mondta, a rajzolás a képzelet meghosszabbítása, a beküldött sok-sok pályamű pedig az evangélikus gyermekek óriási képzelőerejéről, fantáziájáról tanúskodik.

Forrás: *Evangélikus Nevelés*

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, hálát adunk a Szentháromság közösségéért, amelyben imádságban hozzád fordulhatunk.

Teremtő Istenünk! Hálát adunk a teremtett világért. Jöjj Lelkeddel, add, hogy testvérként tudjunk tekinteni embertársainkra, és szerető gazdaként bánjunk a földdel, vízzel, levegővel, állatokkal és növényekkel. Tégy hálássá és engedelmessé, hogy teremtett világotad műveljük és őrizzük. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Szabadító Istenünk, aki Jézus Krisztusban legyőzted a bűn, a halál és a gonosz hatalmát! Jöjj, és szabadíts meg bennünket az életünket fogva tartó megkötöttségektől. Könyörgünk Ukrajna szabadulásáért, a háború megszűnéséért, vigasztalásért, a sebek begyógyulásáért, a világ békességéért. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Irgalmas Istenünk! Könyörgünk a betegekért. Erősítsd hitüket, hogy benned találjanak erőt és reménységet. Adj erős lelket ápolóiknak és támogatókat a hozzátartozóknak. Éreztesd jelenlétedet a gyászolókkal, fogd kezét a halál kapuja előtt állóknak. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Szentlélek Isten! Ébressz megértést és szolidaritást az emberek között! Indíts minket a családjaink, gyülekezetünk, településünk, országunk és a világ iránti felelősségre. Fordíts minket önmagunk felől embertársaink felé. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Bölcsesség és értelem Lelke! Hálát adunk az elmúlt tanévért, azért, hogy gyermekeink növekedhettek lélekben és értelemben. Ébressz mindannyiunkban felelősséget, hogy megbecsüljük tanárainkat és iskoláinkat! Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Mennyei Atyánk, hallgass meg imádságunkat! Add, hogy az imádság meghallgatása formálja gondolatainkat és cselekedeteinket. Ámen.

EVANGÉLIKUS
Élet

A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

• Előfizetés: kiado.penzugy@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-20/824-5519 • Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA

(maria.ballal@lutheran.hu) • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)

• Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR

(sandor.dobsonyi@lutheran.hu) • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSÁNNA (matetot@gmail.com)

• Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők:

BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ballal@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnapi

iméje (mariann.matrai@lutheran.hu), HEGEDŰS ATTILA – Ifjúság (attila.hegedus@lutheran.hu), TAMÁSY

TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia,

Evangélikus arcképcsarnok (bodazszusalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó

(kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

• Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai

előállítás: PRIME RATE KFT. (1044 Budapest, Megyeri út 53.) Primerate.hu; felelős vezető:

DR. TOMCSÁNYI PÉTER • Árusítja a kiadót. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben

reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther

Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)

• Előfizethető közvetlenül a kiadónál. Az előfizetési díj belföldön egy példány esetén negyedévre

5100 Ft, fél évre 9600 Ft, egy évre 18 000 Ft. • Kedvezményeinkről a Lutherkiado.hu oldalon

tájékozódhat. • A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. Digitális előfizetés

negyedévre 3000 Ft, fél évre 5500 Ft, egy évre 10 000 Ft. Egy digitális lapszám ára: 600 Ft. • Csak

a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni,

ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem

küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE – JN 17,1–10

Összegzés és új kezdet

Ahogy *Máté evangéliumában* a *Hegyi beszéd*, úgy Jánosnál a főpapi ima az, amire Jézus küldetésének összegzéseként tekinthetünk. Az első egy prédikáció, a második egy ima. Az elsőben Jézus tanítása, a másodikban Jézus személye kerül a középpontba. Az első *Máté evangéliumának* elején, a másik Jánosénak a végén hangzik el. De mindkettő olyan szöveg, amely egységben mutatja meg, Jézus miért jött köztünk.

Jézus az előző fejezetben a tanítványokhoz szól, most Istenhez a tanítványokról. (Nem kell megsértődniük a kívülről, hogy most nem mindenkiért, csak a mellette állókért imádkozik, a végrendeletében első körben mindenki a hozzátartozóit említi. És különben is, ha valakit zavar, hogy ő „kimarad”, tehát ha fontos számára, hogy Jézus érte is szóljon az Atyához, ez vajon nem azt jelenti, hogy belül van a körön, csak eddig nem hitte el magáról?)

Összegzés. Ízlelgetem a szót. (Most, amikor ezt írom, érettségizők ülnek a dolgozatuk felett, ők élesben élnek át az összegzés súlyát.) Valaminek a végére jutunk, és rátekinünk a megtett útra.

Földi útjának végére érve Jézus ki tudja mondani: mindent megtett, amit tehetett. Olykor irigylem tőle ezt a biztos tudatot, hogy nincs maradék, nincs „ja, ezt még elfelejtettem”. (Épp ezért kap nagy súlyt a gazdag és Lázár példázata is [Lk 16,20–31]: ne várjuk, hogy Isten utólag, misztikus úton valamit még tudat velünk, amit Jézus nem mondott vagy mutatott volna meg nekünk...)

Ez a véglegesség nem leállást jelent. Nem „a pompa ez, részvételen, derült, magába-forduló tökéletesség” (Kosztolányi Dezső: *Őszi reggeli*), hanem valami, ami mozog és mozgat, ami embereket indít el, ami összehoz és új utakra hív minket. Rossz kifejezéssel élve azt szoktuk mondani, most véget ér az ünnepi félév (azért rossz, mert utána is minden vasárnap ünnepelünk). Ez azt jelenti, hogy Jézus élete sorsfordító földi eseményeinek most jutunk a végére: születése, halála, feltámadása, az Atyához való visszatérése megtörtént. De a történet nem így fejeződik be, hanem így kezdődik. Az autómérnök sem a múzeumnak, hanem az országnak tervez!

Az összegzés fontos része az is, hogy Jézus nem önmagáért tette mindazt, amit tett. A lényeg nem a saját „fényezése” volt, hanem az Isten akaratának való engedelmisség. Mint amikor az énekkarban énekelünk: nem az a fontos, hogy mindenki hallja, nekem milyen szép hangom van, hanem hogy a kórus úgy szólaljon meg, ahogy a karmester elképzei a harmóniát. És minél kevésbé vagyok én fontos, annál szebb a zene. Az

”

evangéliumok vissza-visszatérő jelenete: Jézus csodája, gyógyítása nyomán a szemtanúk Istent kezdik dicsérni. És arra is van példa, hogy amikor Jézust meg akarják koronázni, egyszerűen kimenekül közülük (Jn 6,15).

ANTHONY FALBO: IMÁDSÁG AZ ISKOLÁBAN (2013)

Megdicsőülés. Nehéz mit kezdeni a régies hangulatú, patetikus kifejezésekkel, mint például a *megdicsőíteni* szóval. Még értelmezni is nehéz. Egyáltalán, miért van rá szükség? Miért fontos, hogy Isten dicsőséget adjon Jézusnak? Hát nem arról volt szó, hogy Jézus nem a maga dicsőségét keresi? Akkor meg nem mindegy?

Tanáremberként én sem a dicsőségre hajtok. Nem fontos, hogy minden szavam aranybetűvel legyen felírva a dicsőségfalra. De igenis nagyon sokat jelent nekem, amikor a diákjaim együtt énekelnek nekem a szerenádon: eszerint sikerült segíteni nekik, hogy közösséggé váljanak! Meghat, amikor az írásbeli érettségi előtti rövid ima elhangzásakor hangosan szólal meg a *Miatyánk*: eszerint megértették, hogy miről van szó. A megdicsőülés nem más, mint az a tudat, hogy célt ért mindaz, amit tettünk.

Pünkösdkor továbbblendült, most pedig megy, működik az, amit létrehozott. Isten ezzel dicsőíti meg Jézust: amit elkezdett, élővé vált. Bennünk él tovább.

■ HEGEDŰS ATTILA

Imádkozzunk! Köszönjük, Jézusunk, hogy nem lezártad munkádat, hanem új kezdetet nyitottál. Olyat, aminek mi is részesei lehetünk. Köszönjük, hogy evangéliumod bennünk folytatódik. Add, hogy hálások tudjunk érte lenni, és kérünk, add, hogy ennek az öröme átjárja egész életünket. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 4.) Az Úrnak minden útja igaz, és minden tette jóságos. Zsolt 145,17 (Fil 1,6; Jn 3,1–8[9–15]; Róm 11,[32]33–36; Zsolt 113) Ezt a bibliai igazságot nekem olyan valaki tanította meg, akinek élete különösen nehéz volt. Idős gyülekezeti tagunk, Lizi néni mondta el jó néhányszor, amikor felettem is beborult az ég, és kerestem a válaszokat, ám ezek a válaszok valahogy nem akartak szembejönni. Bevallom, ma sem tudom minden kérdésre a választ, de azt valom, hogy Isten jósága és szeretete kíséri életünket. Tudom és hiszem, mert megtapasztaltam én is. Ahogyan a zsoltáros, Dávid, és még oly sokan, akik Isten oltalmában bíznak.

Hétfő (június 5.) Az apák tanítják fiaiknak, hogy te hűséges vagy. Ézs 38,19b (Kol 2,6–7; 2Móz 3,13–20; 1Móz 27,30–40) Felmérések szerint a gyermek vallásossága nagyobb mértékben az apa hitgyakorlásán alapul, az anya szerepe kevésbé jelenik meg. Ézsaiás próféta is hangsúlyozza az édesapák példaadását. Ezzel szemben a gyakorlatban azt tapasztaljuk, hogy a gyülekezetekben, templomokban szignifikánsan több nő van jelen, mint férfi. Baj lenne ezzel? Akárhogy is van, imádkozzunk a Szentlélek közreműködéséért, hogy legyen ébredés a családokban, és minden kisgyermek találkozhasson már otthon Isten hűséges szeretetével. Legyenek apák, anyák és nagyszülők, akik beszélnek arról, hogy Isten a legnagyobb bajban is ott volt velük, és nem hagyta el őket.

Kedd (június 6.) Ugye, öt verebet adnak két fillérért, de Isten egyről sem feledkezik meg közülük. Lk 12,6 (1Móz 2,19a.20; Ézs 43,8–13; 1Móz 27,41–28,9) Bár manapság már a gyakori(bb) nak számító házi verebet is védettnek nyilvánították, Jézus korában valóban olcsón hozzájutottak azok, akiknek asztalára nehezen került hús. Megkopasztva, nyárson sütve a Közel-Keleten ma is ismert piaci cikk, akármilyen nehéz is elképzelnünk ezt a pici madarat élelmi célra. Jézus is tudhatta, hogy csekély értéke miatt árulják ilyen olcsón. Éppen ezért állíthatja az isteni gondviselés megdöbbentő példájaként elénk: még ezekre is odafigyel Isten! Ezért nem szabad kételkednünk: mennyivel inkább ránk, szeretett gyermekeire!

Szerda (június 7.) Mindenben azon az úton járjatok, amelyet megparancsolt nektek Istenetek, az Úr, hogy élhessetek... 5Móz 5,33 (Róm 15,4; Ézs 57,14–16; 1Móz 28,10–22) Így folytatódik az ige: „...jó dolgokat legyen, és hosszú ideig lakhassatok azon a földön, amelyet birtokba vesztek.” Mert a Tízparancsolat, melyet itt újra elővesz Mózes, mindenekelőtt ajándékul adatott. Ha tudjuk, merre kell menni, s milyen utaktól tar-

tózkodjunk, a kívánt célba érkezhünk meg. Milyen kár, hogy a ma felvilágosult embere hallani sem akar az isteni törvényről, életfolytatásról, ellenben zokon veszi, mikor „azt kell megennie, amit főzött”. Már megszoktuk, fel sem tűnik, hogy a veszélyes autótutak szélére szalagkorlátokat helyeznek el, nehogy szakadékba essen, aki kisérdődik. Nem kértelkedünk abban, hogy e keretek elsősorban védenek, s csak másodsorban korlátoznak. Az Ige szerint Isten törvényével is így van ez.

Csütörtök (június 8.) Bóáz ezt mondta Ruthnak: [Az Úr] szárnyai alá jöttél oltalmat keresni. Ruth 2,12 (Ef 2,17; 2Pt 1,16–21; 1Móz 29,1–14a) Ezt a mai igénket érdemes hosszabb szakaszban is elolvasni: az istenfélő Bóáz elcsodálkozik ennek az idegen asszonynak az erkölcsi helytállásán. Biztos vagyok benne, hogy Ruth anyósa, Naomi olyan szeretettel és jószággal fogadta, ami kiváltotta Ruth ragaszkodását és gondoskodását. Bóáz elismert és jómódú gazdaként bármely jó házból való izraeli szépséget megkaphatott volna, de megragadta Ruth hűsége és jó szíve. Isten pedig kettejük történetét viszi tovább dedunokájuk, Dávid király alakjában – így kerül ez a származása szerint idegen asszony Jézus családfájába is.

Péntek (június 9.) Istened, az Úr áldásra fordította számodra az átkot, mert szeret téged Istened, az Úr. 5Móz 23,6b (2Pt 3,15; Zsid 2[1–4]5–10; 1Móz 29,14b–30) Gyakran tapasztaljuk, hogy még a magukat nem babonás embernek tartók is „lelepognak” dolgokat, mert „ki tudja?”. Az átkoktól is sokan tartanak, sőt még a hívők is eljárnak olykor jósoltatni. Pedig: nem adatott nagyobb név, mint a mi Urunké, és ugyan ki árthatna nekünk, ha ő velünk van!? Bálám is átkot mondani indult, mégis áldás hangzott el ajkáról.

Szombat (június 10.) Felüdítem a fáradt lelket, és megelégyétek minden elcsüggedt lelket. Jer 31,25 (Mt 5,3; Ef 4,1–6; 1Móz 31,1–7; 14–32) Nem csak a közelgő tanév, munkaév vége miatt érezhetjük magunkat kimerültnek. Többször tapasztalom, hogy a Covid-járvány negatív lelki vonatkozásai még mindig érezhetőek, nem beszélve a szomszédban dúló háború és a gazdasági vonatkozásai miatti aggodalmakról. Nekik, nekünk, mindannyiunknak szól most Jeremiás prófétán keresztül Isten felüdítő üzenete: reményteli és erővel teljes a jövő! Éppen akkor kell legerősebben bekapaszkodnunk Istenbe, amikor a leggyengébbek vagyunk! Szükségünk van támogatására, amelyet ő boldogan megad, csak bízzuk rá magunkat!

EVANGÉLIKUS KONFIRMANDUSOK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA

2023. szeptember 23.
Budapest, Riz Levente Sport-
és Rendezvényközpont

JELENTKEZÉS ÉS RÉSZLETEK
evangelikus.hu/konfirmandustalalkozo

„Mindenre van erőm Krisztusban,
aki megerősít engem.” (Fil 4,13)

közös áhítat
és éneklés

workshopok

koncert

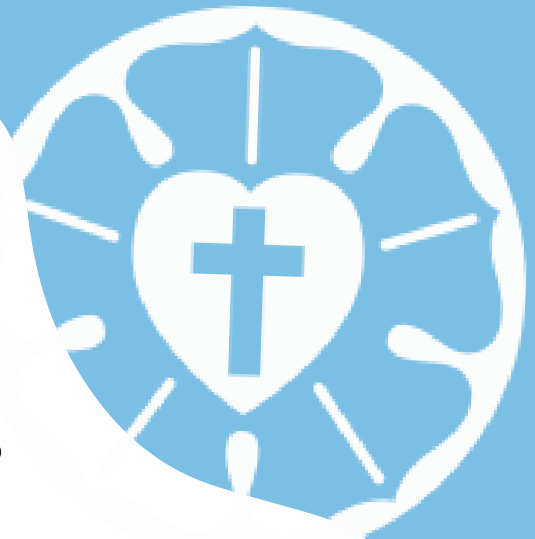
csoport-
beszélgetések

vendég-
előadó

LutherApp

Töltsd le az ingyenes evangélikus appot!

Regisztrálj az egyház hivatalos közösségi oldalára, és élvezd az előnyeit!

Töltsd le most!

Google Play

App Store

Gyülekezet.
Bárho!

www.lutherapp.hu